

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätös vuodelta 2015

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikenne- ja viestintäministeriön

visio

Hyvinvointia ja kilpailukykyä hyvillä yhteyksillä

toiminta-ajatus

Liikenne- ja viestintäministeriö edistää väestön hyvinvointia ja elinkeinoelämän kilpailukykyä. Huolehdimme toimivista, turvallisista ja edullisista yhteyksistä.

arvot

Rohkeus

Oikeudenmukaisuus

Yhteistyö

Sisällysluettelo

1.	Toimintakertomus	2
1.1	Johdon katsaus	2
1.2	Vaikuttavuus	5
1.2.1	Viestintäpolitiikka	7
1.2.2	Liikennepolitiikka	10
1.2.3	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	16
1.3	Toiminnallinen tehokkuus	19
1.3.1	Toiminnan tuottavuus	19
1.3.2	Toiminnan taloudellisuus	20
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	22
1.3.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	23
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta	24
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	24
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	25
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	29
1.6	Tilinpäätösanalyysi	31
1.6.1	Rahoituksen rakenne	31
1.6.2	Talousarvion toteutuminen.....	33
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	36
1.6.4	Tase	37
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	38
1.8	Arviointien tulokset	39
1.9	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	39
2.	Talousarvion toteutumalaskelma	40
3.	Tuotto- ja kululaskelma.....	44
4.	Tase	45
5.	Liitetiedot.....	46
6.	Allekirjoitukset.....	53

1. Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Varainhoitovuoden aikana saatettiin loppuun pääministeri Stubbin hallituksen hallitusohjelman sisältyneet toimenpiteet. Loppuvuonna toteutettiin pääministeri Sipilän hallitusohjelmaa. Liikenne- ja viestintäministeriön laatima tulevaisuuskatsaus näkyy myös hallitusohjelmassa. Liikenteen ja viestinnän rajanveto vähenee digitalisaation lisääntymisen myötä.

Viestintä

Viestintä- ja ICT-sektorin merkitys yhteiskunnan kaikessa toiminnassa on kiistaton. Tieto- ja viestintäteknologian tarjoamat mahdollisuudet lisäävät yhteiskunnan potentiaalista suorituskykyä ja tulevat tuottavuushyötyt saavutetaan nimenomaan digitaalisessa taloudessa. Digitaalisen tiedon määrä ja laskentateho kasvavat samalla, kun tiedon keräämisen, varastoinnin ja käsittelyn kustannukset alenevat. Digitaalinen liiketoiminta kasvaa vahvasti erityisesti internetissä ja mobiiliympäristössä ja palveluiden osuus taloudesta kasvaa. Digitaalisen yhteiskunnan toimintaympäristö on globaali, toisaalta yhteisöllisyyden merkitys lisääntyy koko ajan. Tietoturvaan ja yksityisyyden suojaan liittyvät kysymykset korostuvat. Olennaista on toteuttaa toimenpiteitä, joilla parannetaan luottamusta digitaalisiin palveluihin ja teknologian mahdollistamiin uusiin toimintatapoihin.

Koko sähköisen viestinnän kentän kattava lainsäädäntöuudistus tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Laajakaista kaikille -hanketta jatkettiin. Nopeiden laajakaistayhteyksien rakentaminen ja ulkomaanyhteyksien parantaminen ovat edenneet. Neljännen sukupolven matkaviestinverkkojen peitto on laajentunut kattamaan lähes koko väestön. Liikenne- ja viestintäministeriö päätti kertomusvuoden huhtikuussa annetulla asetuksella nostaa laajakaistan yleispalvelun vähimmäisnopeus kahteen Mbit/s marraskuun 2015 alusta lähtien. Toimintavuoden keväällä päättyi viestintäpolitiikan älystrategia Kide, jolla on edistetty liikenne- ja viestintäministeriölle kuuluvia tietoyhteiskunta-asioita.

Kertomusvuonna toteutettiin viestintäpolitiikkaa hallitusohjelman mukaisesti. Kesällä 2015 aloitettu hallituksen kärkihanke, digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön rakentaminen, keskittyy elinkeinoelämän digitalisaation edistämiseen. Hankkeen tavoitteena on tehdä Suomesta suotuisa toimintaympäristö digitaalisille palveluille sekä robotisaatioon ja automaatioon perustuville liiketoimintamalleille. Hankkeessa on viisi toimenpidettä, jotka käynnistettiin kertomusvuoden loppupuolella. Toimenpiteiden on tarkoitus valmistua vuoden 2018 loppuun mennessä.

Marraskuussa 2015 hallitus antoi eduskunnan käsiteltäväksi viestintä- ja sähköverkkojen yhteisrakentamista ja -käyttöä vauhdittavan lakiesityksen. Lain on tarkoitus tulla voimaan heinäkuussa 2016. Kertomusvuoden loppupuolella valtioneuvosto myönsi uudet antennitelevisiion verkkoluvat neljälle eri toimijalle vuonna 2017 alkavalle toimilupakaudelle kymmeneksi vuodeksi. Toimilupapäätösten tavoitteena on edistää kilpailua televisiolähetyspalveluiden markkinoilla ja mahdollistaa teräväpiirtolähetysten lisäämisen.

Kertomusvuoden marraskuussa asetettiin hallitusohjelman mukaisesti parlamentaarinen työryhmä arvioimaan Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta. Ryhmän tulee myös arvioida, miten eduskunnan omistajaohjaus Yleisradioon toteutetaan. Työryhmän toimikausi päättyi toukokuun lopussa 2016.

Liikenne

Vuoden 2015 aikana liikenteen kehittämisen painopiste on siirtynyt selkeästi liikkumiseen palveluna ja tiedon hyödyntämiseen palveluiden raaka-aineena. Liikenneverkon osalta on tehty tärkeät linjaukset infrastruktuuriin kohdistuvan korjausvelan tasapainottamisesta. Hallitusohjelman mukaisesti saatiin aikaan merkittävä päätös ohjata väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja sen hallittuun vähentämiseen 600 miljoonaa euroa vuoteen 2018 asti. Korjausvelkarahoitusta on tarkoitus kohdentaa asiakastarpeet huomioiden niin, että se parantaa erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä poistaen kasvun esteitä. Tämän lisäksi vaikuttavuutta halutaan työmatkaliikkumisen olosuhteisiin. Olennaista on, että korjausvelka saadaan hallintaan ja kääntymään laskuun digitalisaatio ja uudet palvelut huomioiden. Molemmat kehittämisen painopisteet vahvistavat yhteiskunnan resurssien järkevää käyttöä sekä parantavat elinkeinojen ja kansalaisten toimintavalmiuksia ja Suomen kilpailukykyä.

Liikkuminen palveluna (Mobility as a Service, MaaS) on noussut kehittämistyön keskiöön kotimaassa osana hallitusohjelman digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön kärkihanketta, jonka keskeisin työkalu on liikennekaari-säädöshanke. Liikkuminen palveluna -konsepti teki vuonna 2015 myös kansainvälisen läpimurron ja toi Suomelle laajasti kansainvälistä näkyvyyttä ja huomioarvoa. Liikenne- ja viestintäministeriö lanseerasi ITS:n maailmankongressin yhteydessä, lokakuussa 2015, kansainvälisen MaaS Alliance -yhteistyöfoorumin MaaS-konseptin edistämiseksi. Ministeriö järjesti yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön sekä Helsingin kaupungin kanssa kansainvälisen MaaS Summit -kutsutapahtuman Slush-start up -tapahtuman ohessa.

Liikenteen älykkään automaation etenemissuunnitelma julkaistiin syyskuussa osana toimenpiteitä edistää hallituksen kärkihanketta digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristöstä. Liikenteen automaation edistämisessä ovat keskeisiä erilaiset kokeilut. Ministeriön kokeiluja edistävä työ keskitettiin niille toiminta-alueille, jotka parhaiten edistävät ministeriön tavoitteita ja tulevaa palvelukehitystä, joista automaatio on yksi. Lisäksi kokeiluun edistetään toimintamallien, kuten liikkuminen palveluna (MaaS), My Data sekä esineiden internet -kehitystyötä.

Liikenne- ja viestintäministeriön vetämä henkilökuljetusten uudistamisen ohjausryhmä sai työnsä päätökseen. Ohjausryhmän loppuraportissa suositellaan muun muassa lainsäädännön kehittämistä sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämistä täysimääräisesti. Ministeriössä on käynnistetty kuljetusmarkkinoiden sääntelyn kokonaisuudistus eli liikennekaari-lakihanke. Lisäksi eri alueilla on käynnistetty kokeiluita, joissa henkilökuljetukset järjestetään uudella tavalla entistä suurempina kokonaisuuksina. Joukkoliikennelain toimeenpanon seuranta on jatkettu ja toimintaympäristön muutoksiin on pyritty vastaamaan lainsäädäntöä kehittämällä.

Työ- ja elinkeino- sekä liikenne- ja viestintäministeriö teettivät meriliikenteen rikkidirektiivin toteutuneita kustannusvaikutuksia arvioineen selvityksen keväällä 2015. Rikkisääntely tuli voimaan 1.1.2015. Absoluuttiset polttoainekustannukset Itämeren ja Pohjanmeren liikenteessä eivät selvityksen tekoaikana olleet oleellisesti nousseet johtuen raakaöljyn hinnan rajusta alenemasta. Lisäksi kustannusrasitetta on lievennetty aluksille myönnettävillä investointiavustuksilla sekä kauppamerenkulun väylämaksujen väliaikaisella puolittamisella.

Tietoa liikenteen kasvihuonekaasupäästöistä vuonna 2015 ei vielä ole käytettävissä, mutta vuonna 2014 päästöt vähenivät yli miljoona tonnia verrattuna edelliseen vuoteen. Selittäviä tekijöitä päästöjen merkittävälle vähentymiselle olivat tieliikennesuoritteiden hyvin maltillisena pysynyt kasvu, biopolttoaineiden lisääntynyt käyttö liikenteessä sekä uusien henkilöautojen ominaispäästöjen pienentyminen. Uusien teknologioiden (sähkö, kaasu yms.) osuus uusista autoista ei kuitenkaan kasvanut asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevan direktiivin kansallista täytäntöönpanoa varten keväällä valmistui epävirallisen asiantuntijaryhmän ehdotus kansalliseksi jakeluverkkosuunnitelmaksi. Lokakuussa asetetun virallisen työryhmän tehtävänä on laatia loka-kuuhun 2016 mennessä kansallinen toimintakehys liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden markkinoiden kehittämiseksi ja asiaan liittyvän infrastruktuurin käyttöönottamiseksi.

Vuoteen 2014 asti jatkuneen myönteisen kehityksen jälkeen, tieliikenteen turvallisuuskehitys kääntyi huonompaan suuntaan vuonna 2015. Vuoteen 2014 verrattuna tieliikenteessä menehtyi 33 enemmän eli 257 ihmistä (+14,7 %). Loukkaantuneiden määrä kuitenkin väheni 4,5 %. Tieliikennelainsäädännön kokonaisuudistusta on viety eteenpäin poikkihallinnollisesti ja kansalaisia eri tavoin osallistamalla.

Vuoden aikana ministeriön EU-vaikuttamistyössä on erityisesti liikkuminen palveluna - ajattelua vakiinnutettu EU:n liikennepolitiikan ja digitaalisen agendan sisältöihin. Muita vaikuttamisen painopisteitä ovat olleet liikenteen digitalisaatio sekä tiedon täysimääräinen hyödyntäminen ja liikenteen automatisaatio. Lisäksi on vaikutettu liikennealan sääntelyn kehittämiseksi kohti teknologianeutraalia, innovaatiot mahdollistavaa tavoite-, suoritus- ja riskiperustaista lainsäädäntöä. EU- ja kansainvälisen vaikuttamisen prioriteettien lisäksi tehtiin aktiivista ennakkovaikuttamista komissiossa valmisteilla oleviin lainsäädäntöhankkeisiin (mm. EU:n ilmailustrategia ja ns. maantieliikennepaketti sekä REFIT-ohjelma).

Suomen ja Venäjän välillä on järjestetty säännöllisiä liikenne- ja älyliikennealan yhteistyöryhmiä ja kokouksia vuonna 2015. Huhtikuussa 2015 allekirjoitettiin Suomen ja Venäjän välinen sopimus suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä ja se päätti 10 vuotta kestäneet valtiosopimusneuvottelut. Rautatieasioissa jatkettiin ministeriöiden välisiä neuvotteluja hallinnollisesta sopimuksesta. Eduskunta hyväksyi Suomen ja Venäjän välistä jäänmurtoyhteistyötä koskevan sopimuksen sekä maidemme välisen tieliikennesopimuksen muutospöytäkirjan.

Säädösten sujuvoittamista ja norminpurkua toteutettiin. Norminpurku koski kansallista sääntelyä, EU-lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sitoumuksia. Syksyllä 2015 eduskunnalle annettuihin hallituksen esityksiin (13) pyrittiin kaikkiin sisällyttämään kärkihanketta tukevia asioita. Myös alemmantason normien muutostarpeet on kartoitettu ja osin jo toimeenpantu.

Hallinnon kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla tulosohjauksen strategisuutta on lisätty. Hallinnonalalla on laadittu konsernistrategia, jonka tavoitteena on toteuttaa pääministeri Sipilän hallituksen visiota. Strategian lähtökohta on Sipilän hallituksen hallitusohjelma ja sen kärkihankkeet. Konsernistrategiassa hallitusohjelman keskeiset päämäärät on kiteytetty strategiseksi vaikuttavuustavoitteiksi, jotka on edelleen purettu painopisteiksi. Painopisteistä on johdettu monivuotiset virastojen ja laitoksen sekä ministeriön tulostavoitteet. Strategiaa on työstetty strategiakarttamenetelmää hyödyntäen.

Kertomusvuonna valmisteltiin ministeriön organisaatiouudistusta. Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli uudistaa ministeriön organisaatiota niin, että se kykenee vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla hallitusohjelman täytäntöönpanoon. Keskeistä on kasvua luova ja digitalisaatiota maksimaalisesti hyödyntävä liikenne- ja viestintäpolitiikka. Uusi organisaatio on aloittanut toimintansa 1.1.2016.

1.2 Vaikuttavuus

Ministeriön toiminnalle asetetut tavoitteet perustuvat seuraaviin yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin.

Taulukko 1. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutuminen

Arvosana-asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä¹

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	Arvosana	Analyysi
Matka- ja kuljetusketjut toimivat sujuvasti hyvinvointia ja kilpailukykyä edistään.	Tyydyttävä	Vuoden aikana on matka- ja kuljetusketjuajattelu liikkuminen palveluna ajattelun muodossa vakiinnutettu osaksi hallitusohjelman kärkihankkeita sekä EU-päätöksentekoa. Matkaketjujen ja eri liikenne- ja viestintämuotojen yhteentoimivuuden kannalta keskeiset toimet digitalisaation sekä lippu- ja maksujärjestelmien osalta ovat edistyneet ja sääntelyn purkamisen on käynnistynyt. Joukkoliikenteen palveluiden ostoihin käytettävissä olevalla valtion talousarvion määrärahalta ei ole pystytty ylläpitämään valtakunnallisesti kattavaa palvelutasoa yhdyskuntarakenteen muuttuessa. Tämä kehitys on osoittanut, että on olemassa selkeä tarve uudelle, markkinaehtoisille liikkumisen palveluille.
Matka- ja kuljetusketjut toimivat turvallisesti. Tavoitteena on, että Suomi on liikenneturvallisuudeltaan Euroopan parhaiden maiden joukossa.	Tyydyttävä	Suomi ei ole saavuttanut Euroopan kärkimaita, vaikka alustavien tietojen mukaan turvallisuuskehitys on ollut huono myös eräissä muissa Euroopan maissa. Vuoteen 2014 asti jatkuneen myönteisen kehityksen jälkeen, tieliikenteen turvallisuuskehitys kääntyi huonompaan suuntaan vuonna 2015. Vuoteen 2014 verrattuna tieliikenteessä menehtyi 33 enemmän eli 257 ihmistä (+14,7 %). Loukkaantuneiden määrä kuitenkin väheni 4,5 %.
Liikenteen terveydelle ja luonnolle aiheuttamat haitat minimoidaan.	Hyvä	Kotimaan liikenteen khk-päästöt ovat vuoden 2008 jälkeen vähentyneet 1,7 miljoonaa tonnia. Suotuisaan kehitykseen vaikuttaa pääasiallisesti kolme eri tekijää: liikennesuoritteiden kasvu on viime vuosina pysynyt hyvin kohtuullisena, jopa negatiivisena; biopolttoaineiden käyttö liikennesektorilla on kasvanut ja uusien henkilöautojen ominaispäästöt ovat pienentyneet. Myös liikenteen ns. perinteiset päästöt ilmaan (NOx, HC, hiukkaset) ovat pienentyneet. Melulle altistumisen määrästä ei ole käytettävissä tuoreta tietoa, mutta oletettavaa on, että melulle altistumisen määrät ovat pysyneet edellisten vuosien tasolla, koska liikennesuoritteet eivät juuri

¹ Erinomainen: tavoitteet on ylitetty; hyvä: tavoitteet on saavutettu oleellisin osin; tyydyttävä: kaikkia tavoitteita ei ole saavutettu; välttävä: tavoitteet on jäänyt saavuttamatta merkittävilta osin.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet	Arvosana	Analyysi
		ole kasvaneet.
<p>Liikennejärjestelmän ylläpidon ja kehittämisen sekä liikennetoimialan toiminnan tehokkuus paranee käyttäen hyväksi monipuolisesti erilaisia keinoja mm. tieto- ja viestintäteknologiaa.</p>	Hyvä	<p>Vuoden aikana matka- ja kuljetusketjuajattelu liikkuinen palveluna ajattelun muodossa on vakiinnutettu osaksi hallitusohjelman kärkihankkeita sekä EU-päätöksentekoa. Tietoa ja digitalisaatiota hyödyntämällä luodaan yhteistyössä julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja käyttäjien kesken käyttäjälähtöisiä liikenne- ja kuljetuspalveluita tuottava saumattomasti yhteentoimiva ja kestävä liikennejärjestelmä.</p> <p>Hallitusohjelman mukaisesti saatiin aikaan merkittävä päätös ohjata väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja sen hallittuun vähentämiseen 600 miljoonaa euroa vuoteen 2018 asti. Korjausvelkarahoitusta on tarkoitus kohdentaa asiakastarpeet huomioiden niin, että se parantaa erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä poistaen kasvun esteitä. Tämän lisäksi vaikuttavuutta halutaan työmatkaliikkumisen olosuhteisiin. Olennaista on, että korjausvelka saadaan hallintaan ja kääntymään laskuun digitalisaatio ja uudet palvelut huomioiden.</p>
<p>Viestinnän ja tietoyhteiskunnan peruspalvelut ja niiden turvallisuus on varmistettu.</p>	Hyvä	<p>Laissa säädetty yleispalvelujen (posti, puhelu, laajakaista) taso koko maassa on likimain säädösten edellyttämällä tasolla. Viestintäverkkojen ja -palveluiden toimivuudessa ja häiriöttömyydessä ei ole merkittäviä ongelmia. Laajakaistahanke etenee, mutta hankkeelle osoitetun julkisen rahoituksen taso ei ole riittävä kaikkien vireillä ja suunnitteilla olevien hankkeiden toteutumisen varmistamiseksi.</p>
<p>Monipuolisia, korkealaatuisia ja kohtuuhintaisia viestintä- ja tietoyhteiskuntapalveluita on saatavilla koko maassa.</p>	Hyvä	<p>Viestintäpalveluiden hinnat ovat Suomessa kansainvälisesti mitattuina edullisia. Laajakaistaliittymien keskimääräinen nopeus ja liittymien määrä ovat edelleen kasvaneet. Laajakaistan yleispalvelun nopeutta on nostettu kahteen Mbit/s. Kotimainen sisältötarjonta on säilynyt monipuolisena.</p>
<p>Tieto- ja viestintäteknologiaa ja digitaalisia palveluita käytetään täysimääräisesti yhteiskunnan toimivuuden, kansalaisten hyvinvoinnin ja yritysten kilpailukyvyn edistämiseksi.</p>	Hyvä	<p>Internet- ja pilvipalveluiden merkitys Suomen taloudessa kasvaa. Kuluttajien tyytyväisyys palveluihin on hyvällä tasolla ja käyttö lisääntyy. Yritysten mahdollisuudet luoda ja hyödyntää sähköisiä palveluita ovat parantuneet.</p> <p>Suomessa on erinomaiset edellytykset hyötyä digitalisointikehityksestä, mutta sen hyödyntäminen on vielä alkuvaiheessa. Varaudutaan tulevaan (2016) verkkotunnusten hallinnon muutokseen.</p>

1.2.1 Viestintäpolitiikka

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2014–2015 yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Seuraavassa raportoidaan monivuotisten tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2015 loppuun.

Taulukko 2. Viestinnän peruspalvelut

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Viestintäverkot ja -palvelut toimivat laadukkaasti ja häiriöttömästi. Viestintäverkkojen vakavien vikatilanteiden määrä on alhainen.		<p>Sähköisen viestinnän lainsäädäntö on uudistettu. Uuden tietoyhteiskuntakaaren nojalla annetut asetukset tulivat voimaan vuoden 2015 alussa. Tietoyhteiskuntakaaren toimeenpanoa seurataan.</p> <p>Kansainväliseen ja EU-tasoiseen tietoturvaluusuyhteistyöhön on osallistuttu ja vaikutettu aktiivisesti. Uuden, luottamusta lisäävän tietoturvastrategian valmistelu on aloitettu.</p> <p>Itämeren merikaapelihankkeessa kaapelin rakentaminen alkoi lokakuussa 2015 ja kestää noin kolme kuukautta. Toteuttaminen on varmistettu yhteistyössä VNK:n kanssa. Koillisväylän kaapelin toteuttamista on edistetty.</p> <p>Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtäviä ja rahoitusta selvittävä työryhmä on asetettu.</p>
Laissa säädetyt yleispalvelut ovat kaikkialla saatavilla koko maassa.		<p>Sähköisen viestinnän yleispalvelua koskevat säännökset sisältyvät vuoden 2015 alusta voimaan tulleeseen tietoyhteiskuntakaareen.</p> <p>Yleispalvelun käsitettä on laajennettu, kansalaisten tietoisuutta yleispalveluun liittyvistä oikeuksista lisätty, yleispalvelua koskevaan EU-yhteistyöhön osallistuttu ja teleyrityksille asetettu velvoite markkinoida laajakaista-yleispalvelua. Kevään 2015 aikana tarkistettiin yleispalvelulaajakaistan nopeusvaatimusta (2 Mbit/s).</p> <p>Postitoiminnan kehitystä on seurattu, tarvetta erityisiin toimenpiteisiin yleispalvelun rahoituksen turvaamiseksi ei ole ilmennyt. Postilain uudistaminen vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä on aloitettu.</p>
Haja-asutusalueiden laajakaistahanke etenee sujuvasti.		<p>Laajakaistahankeksen etenemistä on koordinoitu ja tehty laaja-alaisesti yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.</p> <p>Laajakaistahankeksen sujuvoittamiseksi tarvittavat lainsäädäntömuutokset on toteutettu ja hankkeelle on osoitettu lisärahoitusta.</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		Laajakaistayhteyksien yhteisrakentamisdirektiivi ollaan saatamassa voimaan uudella yhteisrakentamislilla ja siihen liittyvillä muilla säännöksillä (HE annettu joulukuussa 2015).

Taulukko 3. Viestinnän markkinat

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Viestintäpalveluiden hinnat ovat Suomessa kansainvälisesti edullisia.		<p>Viestintämarkkinoiden kilpailuympäristön toimivuutta edistävät säännökset sisältyvät vuoden 2015 alusta voimaan tulleeseen tietoyhteiskunta-alueeseen.</p> <p>Antennitelevision verkkotoimiluvat myönnettiin marraskuussa 2015.</p> <p>Jatkossa korostuu kansainvälinen vaikuttaminen neuvoteltaessa taajuuksista, EU:n televiestinnän sisämarkkinoita koskevasta asetuksesta sekä hyvän sääntely- ja toimintaympäristön muodostamisen edellytyksistä.</p>
Laajakaistaliittymien keskimääräinen nopeus kasvaa.		<p>Liikenne- ja viestintäministeriö hyväksyi kertomusvuonna asetuksen, jolla laajakaistan yleispalvelunopeutta nostettiin marraskuun 2015 alusta 2 Mbit/s. Samalla tavoitteeksi otettiin nostaa yleispalvelunopeus 10 Mbit/s vuoteen 2021 mennessä. Nopeuden noston väliarviointi on tarkoitus tehdä vuonna 2017.</p> <p>Vuonna 2015 lisättiin tietoisuutta laajakaistayhteyksiin liittyvistä kysymyksistä ja edistettiin laajakaistaliittymien kaupallista tarjontaa taajama-alueilla, joilla on markkinapuutteita. Lisäksi kiinnitettiin huomiota langattomien viestintäverkkojen kuuluvuuteen (matalaenergiatalot, tuulivoimaloiden häiriöt, junakuuluvuus).</p>
Kaupallinen televisiotarjonta säilyy monipuolisenä.		<p>Toimilupajärjestelmän uudistaminen sisältyy vuoden 2015 alussa voimaan tulleeseen tietoyhteiskunta-alueeseen. Valtioneuvosto myönsi marraskuussa 2015 uudet antennitelevision verkkotoimiluvat vuonna 2017 alkavalle toimilupakaudelle 10 vuodeksi.</p> <p>Lehdistön sopeutumista toimintaympäristön muutoksiin on edistetty osoittamalla julkista rahoitusta median innovaatioihin (median innovaatiotuki 30 miljoonaa euroa vuosille 2015–2016).</p>

Taulukko 4. Sähköiset palvelut

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Internet-palveluiden osuus BKT:sta kasvaa.		<p>Vuoden 2015 alusta voimaan tullut tietoyhteiskuntakaari ajantasaistaa ja yhtenäistää sähköisen viestinnän säännökset ja luo edellytyksiä digitaalisten palveluiden kehitykselle.</p> <p>Viestintäpolitiikan älystrategia KIDE päättyi keväällä 2015.</p> <p>Kesällä 2015 aloitettiin hallituksen kärkihanke, digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristön rakentaminen, joka keskittyy elinkeinoelämän digitalisaation edistämiseen. Hankkeen toimenpiteet liittyvät esineiden internetiin, suurten tietomassojen hyödyntämiseen, liikenteen digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen, tietoturvaan sekä automaatioon ja robotisaatioon.</p>
Kuluttajien tyytyväisyys sähköisiin palveluihin kasvaa.		<p>Tietoyhteiskuntakaaren voimaantulo luo edellytyksiä kuluttajien tyytyväisyyden lisäämiseksi sähköisiin palveluihin. Sähköisen tunnistamisen kehittymiselle on luotu edellytykset lainmuutoksella.</p> <p>Tavoitteen saavuttamista edistää digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristön luomiseen tähtäävän kärkihankkeen toimenpiteiden toteuttaminen, ks. edellä.</p> <p>Kertomusvuonna on havaittavissa kuluttajien tyytyväisyyttä heijastavaa käytön lisääntymistä. Varsinkin tiedonhaku sekä julkisista että yksityisistä verkkopalveluista on lisääntynyt. Samoin lisäystä on tavaroita ja palveluita koskevassa tiedonhaussa. Vuonna 2014 kuluttajariitalautakuntaan meni 27 % vähemmän ratkaisupyynnöitä puhelin ja tietoliikennepalveluihin liittyen, kun lähes kaikilla muilla aloilla määrät ovat kasvaneet.</p>
Yritykset käyttävät enemmän sähköisiä palveluita.		<p>Tietoyhteiskuntakaari parantaa yritysten mahdollisuutta luoda ja käyttää enemmän sähköisiä palveluita. Sähköisen tunnistamisen kehittymiselle on luotu edellytykset lainmuutoksella.</p> <p>Tavoitteen saavuttamista edistää digitaalisen liiketoiminnan kasvu ympäristön luomiseen tähtäävän kärkihankkeen toimenpiteiden toteuttaminen, ks. edellä.</p> <p>Tilastokeskuksen marraskuussa 2015 julkaistun selvityksen mukaan suurten yritysten pilvipalveluiden käyttö on yleistynyt nopeasti jo 73 prosenttiin yrityksistä. Suomi ykkösenä yritysten pilvipalvelukäytössä (EU28). Yhteensä 51 % kaikista yrityksistä käyttää pilvipalveluita.</p>

1.2.2 Liikennepolitiikka

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2014–2015 yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Seuraavassa raportoidaan monivuotisten tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2015 loppuun.

Taulukko 5. Liikennejärjestelmän palvelutaso

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Liikennepolitiikan linjausten, toimien ja ohjelmien valmistelua, työkaluja ja tietopohjaa on kehitetty aiempaa asiakaslähtöisemmäksi, vaikuttavamaksi ja Suomen elinvoimaisuutta sekä kasvua vahvistavaksi.		<p>Matka- ja kuljetusketjuajattelu liikkuminen palveluna ajattelun muodossa on vakiinnutettu osaksi hallitusohjelman kärkihankkeita sekä EU-päätöksentekoa. Tietoa ja digitalisaatiota hyödyntämällä luodaan yhteistyössä julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja käyttäjien kesken käyttäjälähtöisiä liikenne- ja kuljetuspalveluita tuottava saumattomasti yhteentoimiva ja kestävä liikennejärjestelmä.</p> <p>Hallitusohjelman mukaisesti saatiin aikaan merkittävä päätös ohjata väylien korjausvelan kasvun pysäyttämiseen ja sen hallittuun vähentämiseen 600 miljoonaa euroa vuoteen 2018 asti. Korjausvelkarahoitusta on tarkoitus kohdentaa asiakastarpeet huomioiden niin, että se parantaa erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä poistaen kasvun esteitä. Tämän lisäksi vaikuttavuutta halutaan työmatkaliikkumisen olosuhteisiin. Olennaista on, että korjausvelka saadaan hallintaan ja kääntymään laskuun digitalisaatio ja uudet palvelut huomioiden.</p>
Liikenteen hinnoittelua on kehitetty ohjaamaan ja tehostamaan liikennejärjestelmän käyttöä.		Eri liikennemuotojen hinnoittelun periaatteita selvittänyt raportti valmistui. Suomessa eri liikennemuotojen hinnoittelua on harjoitettu useiden vuosikymmenten ajan eri lähtökohdista. Tieliikenteen hinnoittelu on aina perustunut ensisijaisesti verotukseen. Rautatie-, vesi- ja lentoliikenteen hinnoittelu on kytkeytynyt lähemmin infrastruktuuripalveluihin sekä infrastruktuurin ylläpidon ja kehittämisen kustannuksiin ja rahoittamiseen. Eri liikennemuotojen hinnoittelun yhdenmukaistaminen edellyttäisi hinnoittelun suuntaamista enemmän infrastruktuurikustannusten kattamisen suuntaan.
Liikenteen, maankäytön ja aluekehittämisen yhteensovittamista on jatkettu.		<p>Valtakunnallisen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuvaa 2050 laadittiin yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa (YM, TEM, VM, MMM) tausta-aineistoksi aluerakenteen ja liikennejärjestelmän pitkän tähtäimen kehitystyölle. Tavoitteena on Suomelle vahvempi asema globaalisti, Euroopassa ja lähialueilla, monikeskuksinen ja verkottuva aluerakenne, sekä kehittyvät liikennepalvelut ja mahdollistava infrastruktuuri.</p> <p>Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL-) aiesopimusmenettelyä kehittänyt ja arvioinut työryhmä sai loppuraporttinsa</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		<p>valmiiksi 15.5.2015. Sopimusten vaikuttavuutta pyritään parantamaan keskittymällä keskeisiin tavoitteisiin, joita ovat eheä yhdyskuntarakenne, yhteisvastuullinen asuntopolitiikka ja toimiva liikennejärjestelmä. Toimenpanon osalta pyritään konkreettisiin toimenpiteisiin ja vaikutusten mittaamisen kehittämiseen. Aiesopimusten tulisi lisäksi tukea innovatiivisia uusia ajatuksia tai toteuttamismalleja, joilla voidaan edistää aiesopimuksen tavoitteiden saavuttamista.</p> <p>Helsingin seudun, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen kanssa solmitut MAL-aiesopimukset päättyivät vuoden 2015 loppuun. Hallituksen linjausten mukaisesti uudet sopimukset vuosille 2016–2019 neuvotellaan Helsingin seudun, Turun, Tampereen ja Oulun kaupunkiseutujen kanssa. Tavoitteena on edistää kestävästä liikkumisesta ja liikennejärjestelmää tukevilla aktiivisista liikkumisesta sekä edistämällä vaihtoehtoisia käyttövoimia ja digitalisaation hyödyntämistä.</p> <p>Metropolihallinnon ja metropolipolitiikan kehittämiseen sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistamiseen on osallistuttu aktiivisesti. Uusi maankäyttö- ja rakennuslaki tulee voimaan vuonna 2016.</p>
<p>EU- ja kansainvälisten asioiden, ml. kahdenväliset suhteet erityisesti Venäjän kanssa, valmistelu on laaja-alaista ja ennakoivaa ja vaikuttaminen relevanteilla foorumeilla oikea-aikaista, koordinoitua ja tehokasta.</p>		<p>Liikenne palveluna -konsepti on saatu onnistuneesti vakiinutettua keskeiseksi kehittämiskohteeksi niin kotimaassa hallitusohjelmaan digitaalisen kasvuympäristön kärkihankkeen osana samoin kuin kansainvälisen läpimurron muodossa. Mobility as a Service -visiokehikko tulevaisuuden liikennepalveluista vakiintui vuoden 2015 aikana osaksi EU:n liikennepolitiikkaa, digitaalista agenda samoin kuin kansainvälisiä tulevaisuuden liikkumisen kehitysnäkymiä.</p> <p>ITS:n maailman kongressin yhteydessä, lokakuussa 2015, lanseerattiin kansainvälinen MaaS Alliance -yhteistyöfoorumi MaaS-konseptin edistämiseksi. Lanseerauksen yhteydessä kutsuttiin kaikki kiinnostuneet organisaatiot ilmoittautumaan yhdistyksen jäseniksi. Vuoden 2015 loppuun mennessä oli ilmoittautuneita lähes 80.</p> <p>Ministeriö järjesti yhteistyössä TEM:n ja Helsingin kaupungin kanssa kansainvälisen MaaS Summit -kutsutapahtuman, johon osallistui 30 kansainvälistä ja kotimaista asiantuntijaa keskustelemaan etenkin miten MaaS-konseptia voidaan edistää.</p> <p>Suomen ja Venäjän välillä on järjestetty säännöllisiä liikenne- ja älyliikennealan yhteistyöryhmiä ja kokouksia vuonna 2015. Huhtikuussa 2015 allekirjoitettiin Suomen ja Venäjän välinen sopimus suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä ja se päätti 10 vuotta kestäneet valtiosopimusneuvot. Rautatieasioissa jatkettiin ministeriöiden välisiä neu-</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		votteluja hallinnollisesta sopimuksesta. Eduskunta hyväksyi Suomen ja Venäjän välistä jäänmurtoyhteistyötä koskevan sopimuksen sekä maidemme välisen tieliikennesopimuksen muutospöytäkirjan. Vuoden aikana viimeisteltiin Saimaan kanavan vuokrasopimuksen karttaliitettä koskeva muutos.
Toimintojen jatkuvuus ja tarvittavan palvelutason ylläpitäminen on häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa suunniteltu ja resursoitu.		Viranomaisten vastuulla olevan liikennejärjestelmän infrastruktuuri on suunniteltu ja resursoitu myös normaaliajan häiriöiden ja poikkeusolojen varalta. Osana ilmastonmuutokseen varautumista päivitetään infrastruktuurin rakentamista, hoitoa ja ylläpitoa koskevia ohjeita. Sekä poikkeusolojen liikennepolttonesteiden säännöstely että poikkeusolojen ajoneuvojen ja työkoneiden varaamisjärjestelmien uudistaminen on käynnistetty yhteistyössä muiden ministeriöiden ja Huoltovarmuuskeskuksen kanssa. Kaupallisten liikennepalvelujen tuottajien varautumiseen on järjestetty neuvontaa. Liikennemuotojen tilannekuvien yhteensovittamista on kehitetty. Liikenteen toimintavarmuuteen liittyviä lainsäädännöllisiä muutostarpeita selvitetään osana ministeriön liikennekaari-lakiuudistusta. Liikennejärjestelmän toimintavarmuuteen ja varautumiseen kehitetään uudenlaista, kokonaisvaltaista hallintamallia tuloksellisuuden mittaamisessa tarvittavine mittareineen ja raportointikäytäntöineen. Poikkeusolojen liikennepolttonesteiden säännöstely- että poikkeusolojen ajoneuvojen ja työkoneiden varaamisjärjestelmien uudistaminen on käynnissä, mutta ei vielä valmis.
Joukkoliikennelain täysimääräinen täytäntöönpano alkuperäisessä aikataulussa on varmistettu.		Liikenne- ja viestintäministeriö on jatkanut joukkoliikennelain toimeenpanon seurantaan yhdessä joukkoliikenteen toimivaltaisten viranomaisten sekä toimialan kanssa, ja pyrkinyt vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin lainsäädäntöä kehittämällä.
Varmistetaan, että yhteentoimiva maksu- ja informaatiojärjestelmä on toteutettu.		<p>Liikennevirasto on yhdessä LVM:n kanssa jatkanut lippujärjestelmien valtakunnallisen yhteiskäyttöisyyden kehittämistä. Useat kaupungit ovat ottaneet Waltti-lippujärjestelmän käyttöön, ja vuonna 2016 Waltti laajenee uusille alueille. Lisäksi Waltti ja HSL ovat laatineet alustavan suunnitelman ja aikataulun siitä, kuinka nämä järjestelmät saataisiin toimimaan yhteen. Suunnitelmissa on hahmoteltu siirtymää korttipohjaisesta järjestelmästä kohti tunnistepohjaisuutta sekä sitä, kuinka mobiiliostamista voitaisiin lisätä.</p> <p>LVM on kytkenyt lippujärjestelmien yhteiskäyttöisyyden parantamisen osaksi liikennekaarihanketta. Liikennekaaresa yhteiskäyttöisyyttä edistetään osana tiedon saantia/rajapintoja koskevia säädöksiä. Liikennekaaren valmistelun tueksi Liikennevirasto on tilannut kaksi selvitystä, joissa tutkitaan mahdollisuuksia parantaa yhteiskäyttöisyyttä markkinalähtöisesti tai vaihtoehtoisesti julkisen sektorin</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		vetämänä.
Julkisin varoin toteutettavien eri hallinnonalojen henkilökuljetusten yhdistämismahdollisuudet on tutkittu ja luotu LVM:n puolesta edellytykset kuljetusten yhdistämiseksi.		Henkilökuljetusten uudistamisen ohjausryhmä on saanut työnsä päätökseen. Kuljetuslainsäädännön kokonaisuudistus on aloitettu ja kokeiluja on käynnistetty.
Rautatieliikenteen täsmällisyys ja toimintavarmuus ovat parantuneet.		Rautatieliikenteen täsmällisyys ja toimintavarmuus on parantunut viimeisten viiden vuoden aikana. Kuitenkin vuonna 2015 junaliikenteen täsmällisyys jonkin verran heikkeni edellisvuoteen verrattuna. Lähiliikenteessä vaikutti erityisesti Kehäradan käyttöönotto.
Rautateiden markkinoiden toimivuuden edellytyksiä on parannettu.		<p>Laki rautatielain muuttamisesta (1384/2015) ja laki ratilain muuttamisesta (1385/2015) tulivat voimaan 8 päivänä joulukuuta 2015 ja rautatielain nojalla annetut valtioneuvoston asetukset rautatieliikenteen harjoittajille tarjottavista palveluista (1489/2015) sekä aikataulukaudesta ja ratakapasiteetin jakamisesta ((1490/2015) tulivat voimaan 18 päivänä joulukuuta 2015. Laeilla ja asetuksilla pantiin kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi yhtenäisestä rautatiealueesta (2012/34/EU, ns. rautatiemarkkinadirektiivi). Uuden lainsäädännön avulla pyritään vahvistamaan sitä, että rautatieliikenteen harjoittajille tarjotaan tasapuolisesti ja kohtuulliseen hintaan niiden tarvitsemat huolto- ja tukipalvelut siitä riippumatta, kuka vastaa palvelujen tarjonnasta. Lisäksi rataverkon käytön ja siellä tarjottavien palveluiden hinnoittelua muutettiin ja rautatiemarkkinoiden valvontaa tehostettiin sääntelyelimen toimivaltuuksia laajentamalla.</p> <p>EU:n neljännen rautatiepaketin markkinaosaan sisältyvistä ehdotuksista saavutettiin lokakuussa 2015 neuvoston yleisnäkemyksellä ja käsittely on jatkunut Euroopan parlamentin ja neuvoston kantojen yhteensovittamisella niin, että neljännen rautatiepaketin kaikki säädökset voisivat tulla voimaan vuoden 2016 puolivälissä.</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner ilmoitti 1.10.2015, että ministeriö käynnistää valmistelut, joiden tavoitteena on luoda kevääseen 2016 mennessä edellytykset rautateiden henkilöliikennekuljetusten avaamiselle kilpailulle.</p> <p>Maaliskuussa 2015 liikenne- ja viestintäministeriö myönsi toimiluvan Fennia Rail Oy:lle rautateiden tavarankuljetuksia varten koko rataverkolla tapahtuviin kuljetuksiin. Yhtiö aloit-</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		taa kuljetukset alkuvuodesta 2016.
Rautateiden ostoliikenteen rooli osana liikennejärjestelmää on tarkennettu.		Ministeriön ja VR:n välinen ostoliikennesopimus kaudelle 2016–2019 on neuvoteltu. Sopimuksen arvo on 120,68 miljoonaa euroa. Sopimuksen vuosittainen arvo on noin 12 miljoonaa euroa pienempi kuin edellisellä sopimuskaudella. Ostoliikenteellä turvataan siten vain välttämättömimmät raideliikenteen palvelut alueille, jonne niitä ei muuten synny. Tarkastelussa on huomioitu liikennejärjestelmän kokonaisuus sekä pyritty yhdessä VR:n yksinoikeutensa vastineeksi harjoittaman velvoiteliikenteen täydennyksen kanssa säilyttämään raideliikenteen harjoittamisen edellytykset ympäri maata rautatieliikenteen kilpailun avautumiseen asti.

Taulukko 6. Liikenneturvallisuus

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Ammattiliikenteen turvallisuuskulttuuria ja vastuullisuutta on parannettu säädöksin ja vapaaehtoisia toimintamalleja edistämällä.		FIN-RUS VAK-rautatieliikennesopimuksen liitteitä on sovellettu toukokuusta 2015 lähtien. Sopimuksen teknisten liitteiden päivitys aloitettiin vuonna 2015. Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti 2015 vuoden alkupuolella vaarallisten aineiden kuljetusta (VAK) koskevan lainsäädännön uudistamisen. Liikenteen turvallisuusvirasto on kehittämässä tieliikenteen kuljetusyrityksille tarkoitettua johtamis- ja menettelytapamallia edistääkseen ammattiliikenteen turvallisuuskulttuuria ja ympäristön kannalta vastuullista toimintatapaa.
Tieliikenteen turvallisuutta koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen ja tieliikenteen turvallisuussuunnitelman toimenpiteitä on edistetty ja LVM:n vastuulla olevia toimenpiteitä on toteutettu.		Tieliikenteen turvallisuuden kehittämistä jatketaan poikkihallinnollisen tieliikenteen turvallisuutta koskevan tulevaisuuskatsauksen pohjalta. Liikenneturvan hallinnointi- ja ohjausmallin uudistamiseen liittyvät toimenpiteet on esitetty tulevan voimaan vuoden 2017 alusta (valmisteluun liittyy STM:n valmistelema HE laiksi liikenneturvallisuismaksusta, joka annettiin eduskunnalle 19.11.2015). Tieliikennelainsäädännön kokonaisuudistuksen valmistelu jatkui vuonna 2015. Alkolukkoja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus on valmistunut ja annetaan eduskunnan käsiteltäväksi vuoden 2016 alkupuolella.

Taulukko 7. Liikenteen ympäristökysymykset

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Uuden teknologian hyödyntämistä ja liikenteen energiatehokkuutta on edistetty.		<p>Uuden teknologian hyödyntämistä on edistetty erityisesti merenkulun osalta (alusten ympäristöinvestointien tuki), mutta tieliikenteen osalta kehittyminen jatkuu. Autokanta uusiutuu Suomessa tällä erää hyvin hitaasti. Vuonna 2015 uusia autoja myytiin hieman alle 109 000 kappaletta, kun tavoitteena on noin 150 000 uutta myytyä henkilöautoa/vuosi. Vuonna 2015 toteutetun romutuspalkkiokokeilun tuloksena liikenteeseen saatiin 8000 uutta henkilöautoa. Uusien teknologioiden - esimerkiksi sähkö-, kaasu- ja FFV-autojen myynti - jäi kuitenkin edelleen aivan marginaaliseksi. Yhteensä näiden vaihtoehtoisten teknologioiden osuus kaikesta automyynnistä vuonna 2015 oli noin prosentin luokkaa.</p> <p>Biokerosiinien markkinoille saamista Helsinki-Vantaan lentoasemalla on selvitetty yhteistyössä TEM:n kanssa. Suomi on ollut aktiivinen Itämeren alueen yhteistyössä Vihreän teknologian ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käytön edistämiseksi. Merenkulun LNG-toimintaohjelman 2013–2017 täytäntöönpanoa on jatkettu.</p>
Ympäristöstrategian toteutusta on jatkettu.		Ympäristöstrategian toteutus on aloitettu.

Taulukko 8. Liikennealan strateginen kehittäminen

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Uuden älyliikenteen strategian toimeenpanoa on edistetty.		<p>Tietoa ja digitalisaatiota on hyödynnetty erityisesti Liikennelabra-hankkeessa ja liikenne palveluna -konseptin kehittämisessä Toisen sukupolven älyliikennestrategian kaikkien yhdeksän kärkihankekokonaisuuden osalta on pääosin edetty strategian aikataulussa.</p> <p>Ministeriö on toiminut aktiivisesti älyliikenteen toimialueen standardisoinnin ja ylätasoin viitearkkitehtuurin luomiseen yhteistyössä alan toimijoiden (ITS Finland, ITS Factory) sekä osana Liikennelabra 2.0 toimintaa. Pääpaino on ollut MaaS-arkkitehtuurin toteuttamisperiaatteiden luomisessa. Liikenteen monipalvelumalliin liittyen toteutettiin Liikennelabran puitteissa liikenteen maksuperustetiedon ja suoritettiedon hankintakokeilu, jonka tuloksena saatiin tilannekuvatietoa sekä arvioita suoritettietojen keräämistapojen toimivuudesta.</p> <p>Kansainvälisellä tasolla on osallistuttu ITS-direktiivin kuuden</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		<p>komitologia-asetuksen laadintaan ja kansallisen täytäntöönpanoon sekä sovittu ITS-direktiivin kansallisten palvelujen auditoijaksi Liikenteen turvallisuusvirasto.</p> <p>Liikenteen älystrategian toimeenpano on edennyt suunnitelman mukaisesti ja keskeisinä toimenpiteinä on otettu käyttöön liikennejärjestelmän tilannekuvan osalta uusi Digitraffic -avoimen datan palvelu sisältäen tieverkon liikenne- ja olosuhdetiedot sekä rataliikenteen tietoja. Joukkoliikenteen maksujärjestelmän kehitystyö on edennyt Waltti-kortti järjestelmän pohjalta ja huomiota on kiinnitetty erityisesti eri järjestelmien yhteentoimivuuteen.</p> <p>Haltijavastuuta on selvitetty osana Tieliikennelain kokonaisuudistusta. Vaikka haltijavastuu ei ole edennyt, kameratunnistuksen pohjalta on otettu käyttöön rekisteritunnuslukutointaan perustuvia järjestelmiä mm. poliisin käytössä sekä liikennevalojen etuisuusjärjestelyissä.</p>

1.2.3 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

31.01.40. Eräät valtionavut

Liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museotoiminnan avustamiseen osoitetusta määrärahasta 844 000 euroa käytettiin pääosin erilaisiin kehittämishankkeisiin. Museotoiminnan avustukset kohdennettiin erityisesti eri liikennemuotojen merkitykseltään tärkeimpiin ja kattavuudeltaan edustavimpiin ja tasokkaimpiin museoihin, joiden voidaan arvioida tavoittavan mahdollisimman laajan kohderyhmän ja tuottavan parhaimman hyödyn käytettävissä olevalle määrärahalta.

Valtakunnallisesti merkittävälle museoille avustusta on pystytty myöntämään noin 25–50 % haetusta määrästä ja paikallisille, alueellisille tai muutoin rajoitetusti merkittävälle museoille noin 20–25 % haetusta määrästä. Avustuksen avulla museot ja yhteisöt ovat pystyneet muun muassa tallentamaan ja entisöimään historiallisesti tärkeitä esineitä ja dokumentteja, laajentamaan toimintaansa sekä järjestämään erilaisia koulutuksia ja seminaareja. Tietoyhteiskuntahankkeille osoitetulla tuella on edistetty kansalaisten viestintävalmiuksia kanavoimalla tukea lasten ja nuorten viestintäleireille ja kansalaisjärjestöille tietoyhteiskuntapalveluiden turvallisen käytön edistämiseksi. Museoavustukset ja tietoyhteiskuntahankkeille osoitetut avustukset on siirretty opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle vuoden 2016 alusta lähtien.

31.10.41 Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon

Määrärahalla avustetaan Finavia Oyj:n ulkopuolisten lentokenttien investointeja sekä toimintakustannuksia. Avustusten myöntämistä rajoittaa EU:n lentoasemien ja lentoyhtiöitä koskevat valtioneuvoston päätökset (2014/C 99/03). Momentille myönnettiin Seinäjoen Rengonharjun ja Mikkelin lentoasemien tukemiseen 1 000 000 euroa, josta käytettiin noin 670 000 euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriö myönsi vuonna 2015 valtionavustusta Seinäjoen Rengonharjun lentoasemalle 500 000 euroa, josta lentoaseman ei-taloudelliseen toimintaan (lennonvarmistus- yms. palveluihin) 300 000 euroa ja taloudelliseen toimintaan eli lentoliikenteeseen liittyvään toimintaan de minimis -tukena 200 000 euroa. Jälkimmäinen on myönnetty kentän toiminnan alasajokustannuksiin. Mikkelin lentoasemalle myönnettiin 170 099 euroa ei-taloudellisen toiminnan tukemiseen. Lentoasema on palvellut lähinnä sotilasilmailua.

Lisäksi momentille lisättiin ensimmäisessä lisätalousarviossa 1 340 000 euroa valtionavustuksen maksamiseen Vaasan lentoaseman lentorahtiasematason rakentamiseen lentorah-tiasematason omistavalle yhtiölle Kiinteistö Oy Cargo Apron Vaasa. Hankkeen toteuttaminen on viivästynyt, minkä vuoksi hankkeelle aiemmin myönnetty avustus on jäänyt käyttämättä. Avustusta ei vielä maksettu vuonna 2015.

31.10.88. Finavia Oyj:n pääomittaminen

Finavia Oyj:n omaa pääomaa vahvistettiin vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa osoitetulla 200 miljoonan euron määrärahalla Helsinki-Vantaan lentoaseman laajentamis-hankkeen sekä ylläpito- ja korjausinvestointien toteuttamiseksi. Ministeriö on suorittanut pää-oman vahvistuksen investointien etenemisen mukaisesti. Vuonna 2014 suoritettiin 30 miljoonaa euroa ja loppuosa yhteensä 170 miljoonaa euroa vuoden 2015 aikana. Hankkeella arvioidaan olevan merkittävää vaikutusta Suomen kilpailukyvyyn edistämisessä sekä työllisyyden parantamisessa.

31.30.46 Alusinvestointien ympäristötuki

Vuoden 2013 talousarviossa myönnettiin valtuus käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäris-tönsuojelun tasoa parantavien jälkiasennettavien laitteiden investointikustannusten tukemi-seen enintään 30 miljoonalla eurolla. Valtion vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa mo-mentin perusteluja täydennettiin siten, että siltä osin kuin valtuutta ei ollut käytetty saatiin myöntää avustuksia varustamoiden uudisalusten ympäristöperusteisten investointien tukemi-seen.

Tuen tavoitteena on ollut lieventää varustamoille aiheutuvaa kustannusrasitetta alusten rikki-päästöjen vähentämistä koskevan normin tullessa voimaan vuoden 2015 alussa. Lisäksi uu-disalusten osalta on kannustettu uutta polttoaineteknologiaa käyttävien alusten rakentami-seen. Tukiohjelma on määräaikainen. Myöntöpäätöksiä voitiin tehdä vuoden 2014 loppuun asti. Avustusten maksatukset tapahtuivat investointien toteutuessa jälkikäteen vuonna 2015.

Jälkiasennettaviin laitteisiin investointitukea ministeriö on myöntänyt vuoden 2014 loppuun mennessä yhteensä 12 varustamon 64 alukselle. Voimassa olevien myöntöpäätösten määrä oli vuoden 2014 lopussa 22,5 miljoonaa euroa. Tuen maksatusta haettiin kuitenkin vain 36 alukselle. Kolme varustamo ei hakenut lainkaan maksatusta. Ottaen lisäksi huomioon, että kahden aluksen osalta maksetut tuet perittiin takaisin, avustusmenoja aiheutui ministeriölle vain noin 2,8 miljoonaa euroa.

Uudisalusinvestointeihin ministeriö teki myöntöpäätökset vuoden 2014 lopussa kahden va-rustamon yhteensä kolmelle alukselle euromäärältään noin 7,5 miljoonaa euroa. Näistä kaksi alusta valmistunee määräaikaan mennessä vuonna 2016 (tuki noin 3,3 miljoonaa euroa).

Vuoden 2013 talousarviossa myönnetystä 10 miljoonan euron määrärahasta käytettiin 2,824 miljoonaa euroa. Koska kyseessä on 3-vuotinen siirtomääräraha, loppuosa määrärahasta 7,175 miljoonaa euroa peruutetaan. Vuodelle 2016 siirtyy vuoden 2014 talousarviossa oleva määräraha 20 miljoonaa euroa. Koska avustuspäätösten tekemiseen tarvittavat eduskunnan

myöntämät valtuudet on käytetty, ministeriö ei voi tehdä uusia avustuspäätöksiä. Ministeriö ei kuitenkaan esitä määrärahan peruuttamista.

Jälkiasennettaviin laiteinvestointeihin avustusta myönnettiin noin 50 % tukikelpoisista kustannuksista. Tukikelpoisten kustannusten arviointi on perustunut EU:n suuntaviivoihin valtioneudesta ympäristösuojelulle (2008/C 82/01). Tukikelpoisten kustannusten määrä laskettiin siten, että otettiin huomioon investointikustannus sekä investointiin liittyvät tuotot (hyödyt) ja kustannukset investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Viiden vuoden sääntö tarkoitti, että rikkipesuri hybridikäytön mahdollistajana tuotti vuosittaisia säästöjä alemmina polttoainekustannuksina ja että avustuksen määrä saattoi jäädä noin 10 prosenttiin varsinaisesta investointimenosta. Tukiohjelma ei muodostunut niin suosituksi kuin etukäteen oli arvioitu. Aluksen rikkipäästöt ovat huomattavat ja esimerkiksi noin 11 000 tonnin kokoluokan rahiutus aiheuttaa vuodessa noin 220 tonnia rikkioksidipäästöjä. Investoinnin jälkeen päästöt vähenevät noin 20 tonniin. Ministeriön on tarkoitus tilata ulkopuolinen arviointi tukiohjelmasta keväällä 2016.

31.30.51 Luotsauksen hintatuki

Luotsia käyttävä alus on velvollinen suorittamaan luotsausmaksua. Luotsauspalveluista luotsausyhtiö Finnpilot Pilotage Oy perii kiinteään yksikköhintaan perustuvan maksun, joka määräytyy aluksen nettovetoisuudesta ja todellisen luotsatun matkan perusteella. Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään kuitenkin alennettuun yksikköhintaan perustuvaa maksua, joka on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta. Alemman yksikköhinnan tarkoituksena on kompensoida meriliikenteeseen verrattuna pitempiä luotsausmatkoja. Saimaan alueen luonnonolosuhteet aiheuttavat pidemmät luotsausmatkat.

Yhtiölle korvataan alennetusta yksikköhinnasta luotsausyhtiölle aiheutuvat tulonmenetykset. Korvaus on valtion talousarvion perustelujen mukaan enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen. Vuonna 2015 hintatukea myönnettiin valtionyhtiö Finnpilot Pilotage Oy:lle 4,1 miljoonaa euroa.

31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen

Joukkoliikenteessä tavoitteena on kaupunkiseutujen kilpailukykyisen joukkoliikenteen lisäksi turvata jokapäiväiset liikkumistarpeet ja liikkumisen tasa-arvo eli peruspalvelutaso. Ministeriön vastuulla oli junien lähiliikenteen sekä kaukoliikenteen palveluostot. Muulta osin valtion talousarviossa osoitettu rahoitus oli Liikenneviraston sekä ELY-keskusten käytössä ja vastuulla.

Ministeriö on ostanut lähijunaliikennettä VR-Yhtymä Oy:ltä 8,5 miljoonalla eurolla vuonna 2015. Lähijunaliikenteen ostojen tarkoituksena on ollut mahdollistaa korkeampi palvelutaso, kuin mihin lipputulot antavat mahdollisuuden. Valtio on ostanut Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL:n) alueen ulkopuolista liikennettä Helsingin ja Karjaan, Helsingin ja Riihimäen ja Helsingin ja Lahden välisiltä rataosuuksilta.

Ministeriö osti kaukoliikennettä VR-Yhtymä Oy:ltä 34,5 miljoonalla eurolla. Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on pitää yllä ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti. Lisäksi yhtiö hoitaa tappiollista liikennettä omalla kustannuksellaan perustuen yrityksen yksinoikeuteen rataverkolla (yksinoikeussopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun).

31.40.42 Sanomalehdistön tuki

Lehdistötukea osoitettiin 500 000 euroa ruotsinkielisen uutispalvelun ja saamenkielisen sanomalehdessä julkaistun sisällön tuottamiseen. Avustus parantaa ruotsin kielellä julkaistavien sanomalehtien toimintaedellytyksiä ja mahdollistaa saamenkielisen uutissisällön julkaisemisen sanomalehdessä.

31.40.43 Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen

Määrärahalta rahoitettiin vuonna 2013 tehtyjen päätösten mukaisesti pilvipalveluiden testaus- ja kehitysympäristön (Palvelupaja FORGE) perustamista. Tavoitteena oli, että testaus- ja kehitysympäristö aktivoi digitaalisten pilvipalveluiden kehitystoimintaa Suomessa luoden uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja.

Toiminnan rakentaminen aloitettiin syksyllä 2013. Vuoden 2014 aikana ensimmäiset palvelukehityshankkeet käynnistyivät ympäristössä. Hankkeen eteneminen oli ollut arvioitua hitaampaa ja toiminnan rakentaminen jatkui vielä alkuvuoden 2015. Kesän 2015 aikana ilmeni, että Palvelupaja FORGEN toiminnalle ei ollut mahdollista saada riittävää kaupallista rahoitusta, joten hankkeen toteuttaja päätti lopettaa hankkeen vuoden 2015 loppuun mennessä.

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan tuottavuus

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2014–2015 yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Seuraavassa raportoidaan monivuotisten tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2015 loppuun.

Taulukko 9. Toiminnan tuottavuus

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Kokonaistuottavuus paranee vuosittain 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.		Alustavan laskennan mukaan kokonaistuottavuus nousee 3 % ja työn tuottavuus laskee yli 10 % vuonna 2015 suhteessa edelliseen vuoteen. Kokonaistuottavuuden kasvua selittää määrärahojen ja henkilötövuosien siirto VNHY:lle. Työn tuottavuuden lasku johtuu suoritemäärien laskusta, mistä merkittävin oli hallitusten esitysten määrän väheneminen eduskuntavaaleista ja hallituksen vaihtumisesta johtuen.
Tietojärjestelmien käyttöä ja hyödynnettävyyttä on parannettu prosesseja kehittämällä ja tekemällä tarvittavat toimet toimintakulttuurin muuttamiseksi sekä henkilöstön tietoteknisen osaamisen parantamiseksi.		Valmius Kiekun käyttöönottoon on varmistettu. Henkilökunnan osaamiseen uusien kollaboraatio-välineiden Lync ja Sharepoint hyödyntämisessä on panostettu. Etätyöskentelyn tekniset edellytykset on toteutettu. Valtorin palveluiden käyttö on vakiinnutettu. Tietoteknisten palveluiden ja sopimusten siirto VNHY:lle on toteutettu.

1.3.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriön toimintamäärärahasta ja muista ministeriön käytössä olleista kulutusmenomäärärahoista rahoitetun toiminnan kustannukset olivat 14,5 miljoonaa euroa. Kustannukset vähentyivät vuoteen 2014 verrattuna 5,1 miljoonaa euroa. Kustannusten väheneminen johtui eräiden tehtävien siirtämisestä valtioneuvoston kansliaan perustettuun hallintoyksikköön. Siirrettyjen tehtävien vuoksi henkilöstön palkkamenot, vuokrat ja muut toimintamenot pienenevät 3,9 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi tutkimus-, ennakointi-, arviointi- ja seuranta-toimintaan käytettyjen määrärahojen osuus pieneni 0,5 miljoonaa euroa.

Kustannukset jakautuivat osastoittain seuraavasti: liikennepolitiikan osasto 7,2 miljoonaa euroa (50 %), viestintäpolitiikan osasto 2,7 miljoonaa euroa (18 %) ja tukitoiminnot (johto, yleinen osasto, ministeriön viestintä ja yhteiset) 4,5 miljoonaa euroa (32 %). Kustannusten jakautuminen osastoittain pysyi lähes samana kahteen edelliseen vuoteen verrattuna. Liikennepolitiikan osaston kustannuksiin sisältyi myös Saimaan kanavavaltuutetun toimisto 0,2 miljoonaa euroa. Toimiston kustannukset vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna noin 0,02 miljoonaa euroa. Tukitoimintojen kustannukset kohdistettiin henkilötyövuosien suhteessa substanssiosastoille. Tämän jälkeen liikennepolitiikan osaston kustannukset olivat 10,6 miljoonaa euroa (73 %) ja viestintäpolitiikan osaston 4,0 miljoonaa euroa (27 %).

Varsinaisista toimintamenoista rahoitetut palkat olivat 10,8 miljoonaa euroa, joka on 1,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Vuokrat vähenevät 1,8 miljoonaa euroa. Muihin toimintamenoihin käytettiin 1,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. TEAS-toimintaan käytettiin 1,4 miljoonaa euroa, joka on 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tästä joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja liikkumisen ohjaukseen käytettiin 0,04 miljoonaa euroa, joka on 0,02 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2014. Seuraavassa taulukossa on esitetty ministeriön osastokohtaiset kustannukset vuosina 2015, 2014 ja 2013.

Taulukko 10. Osastokohtaiset kustannukset vuonna 2015, 2014 ja 2013 (1 000 euroa)

	Liikennepolitiikan osasto ²			Viestintäpolitiikan osasto			Yleinen osasto			Ministeriön viestintä			Johto (kanslia-päällikön yksikkö)			Yhteiset ³			Yhteensä				
	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013	2015	2014	2013		
Osastojen/vksiköiden htv:t ⁴	72	74	76	27	32	33	32	51	53	8	9	9	3	4	4				143	170	175		
Varsinaiset toimintamenot																							
- palkat	5 342	5 278	5 346	2 105	2 262	2 312	2 331	3 229	3 294	629	659	647	396	438	447				10 803	11 866	12 046		
- vuokrat	67	373	383	34	187	186	40	246	255	8	46	47	9	58	63	210	1 254	1 211	369	2 164	2 145		
- muut toimintamenot	566	664	684	198	236	275	687	1 848	1 961	380	354	400	75	91	178	-53	-40	-39	1 853	3 153	3 459		
- neuvottelu- ja toimikunnat	7	13	13																7	13	13		
ICT- ja media-alan tutkimus- ja kehittämistarpeita palvelevan osaamis- ja yhteistyöverkoston perustaminen				185	163	72													185	163	72		
TEAS -toiminta ⁵	1 160	1 267	1 770	205	279	268	30	385	336										1 395	1 931	2 374		
Valtion televisio- ja radiorahasto																							
- maksetut menot				65	132	90													65	132	90		
- siirto rahastosta				-65	-132	-90													-65	-132	-90		
Digitaaliset palvelut (KIDE)				0	177	76													0	177	76		
Ilmatieteen laitoksen toimintamenot							108	125	22										108	125	22		
Lomapalkkavelan muutos	98	11	46	-42	-13	-19	-218	-1	22	-15	-9	10	-11	-7	12				-188	-19	71		
Poistot käyttöomaisuudesta							4	19	16										4	19	16		
Yhteensä	7 240	7 606	8 242	2 685	3 291	3 170	2 982	5 851	5 906	1 002	1 050	1 104	470	580	700	158	1 214	1 172	14 536	19 592	20 294		
Osuus tukitoimintojen kustannuksista	3 345	6 070	6 193	1 266	2 625	2 689	Tukitoimintojen kustannukset on vyörytetty päätoiminnoille htv:ien perusteella														4 611	8 695	8 882
Yhteensä	10 585	13 676	14 435	3 951	5 916	5 859															14 536	19 592	20 294

Henkilötyövuosiin ja varsinaisten toimintamenojen palkkoihin sisältyy harjoittelijoita seuraavasti: yleinen osasto vuonna 2015 0,99 htv 19 640 euroa, vuonna 2014 1,2 htv 20 439 euroa, vuonna 2013 1,0 htv 18 035 euroa; liikennepolitiikan osasto vuonna 2015 2,15 htv 42 428 euroa, vuonna 2014 2,6 htv 49 262 euroa, vuonna 2013 2,19 htv 40 481 euroa; viestintäpolitiikan osasto vuonna 2015 3,06 htv 50 548 euroa, vuonna 2014 2,8 htv 54 195 euroa, vuonna 2013 1,86 htv 37 236 euroa ja ministeriön viestintä vuonna 2015 0,33 htv 6547 euroa, vuonna 2014 0,3 htv 6 576 euroa, vuonna 2013 0,33 htv 6 462 euroa. Yhteensä vuonna 2015 6,53 htv 119 161 euroa, vuonna 2014 6,8 htv 130 472 euroa ja vuonna 2013 5,38 htv 102 214 euroa.

² Liikennepolitiikan osastoon sisältyy Saimaan kanavavaltuutetun toimisto. Vuonna 2015 4 htv palkat 197 624 euroa, vuokrat 28.2.2015 asti 3009 euroa ja muut menot 19 873 euroa, yhteensä 220 506 euroa, vuonna 2014 4 htv, palkat 196 709 euroa, vuokrat 17 362 euroa ja muut menot 27 804 euroa, yhteensä 241 875 euroa. Vuonna 2013 5 htv, palkat 230 301 euroa, vuokrat 17 435 euroa ja muut toimintamenot 27 965 euroa, yhteensä 275 701 euroa. Toimitilojen vuokrat siirtyivät 1.3.2015 Valtioneuvoston hallintoyksikköön. Laki valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (1137/2014).

³ Yhteiset sisältävät yhteisten tilojen vuokran 28.2.2015 asti, työterveyshuollon kustannusten palautuksen ja irtaimen omaisuuden myynnin. Toimitilojen vuokrat siirtyivät 1.3.2015 Valtioneuvoston hallintoyksikköön. Laki valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (1137/2014).

⁴ Henkilötyövuosiluvut sisältävät ministeriön toimintameno-rahautuksen lisäksi Ilmatieteen laitoksen toimintamomenteilta rahoitetut henkilötyövuodet.

⁵ TEAS-toiminta sisältää myös joukkoliikenteen kehittämishankkeet.

Laki valtioneuvostosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (1137/2014), astui voimaan 1.3.2015. Valtioneuvoston kanslia (VNK) vastaa valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteistä hallinto- ja palvelutehtävistä, joten toimintoja siirrettiin ministeriöistä valtioneuvoston hallintoyksikköön (VNHY).

Taulukossa 11 on eritelty VNK/VNHY:n kulutietoja liikenne- ja viestintäministeriön osalta tilikaudelta 2015. Laskentaperusteissa on mukana kaikki toimintamenoihin kirjatut kustannukset (pl. säätytalo 414.23.01.01.2.). Suurin osa tiedoista on vyörytetty ministeriöille siirtyneiden määrärahojen suhteessa, poikkeuksena käännös- ja kielitoimiala sekä tila- ja virastopalveluyksikkö, joissa pystytty pääosin käyttämään kirjanpidosta suoraan saatavaa ministeriökohtaista toteutumaa. Työterveyshuollon kustannukset ovat TAHTI-tiedon mukaisesti suoraan Terveystalon raporteista. Erotus on vyörytetty valtioneuvoston kanslialle. Yleishallinnon kustannukset sisältävät johdon ja kehittämistoiminnon vyörytettynä. Liikenne- ja viestintäministeriön osalta palvelutuotannon kustannukset olivat 3,4 miljoonaa kymmeneltä kuukaudelta vuonna 2015. Liikenne- ja viestintäministeriön kehyksestä on siirretty määrärahaa valtioneuvoston hallintoyksikölle yhteensä 4,7 miljoonaa euroa.

Taulukko 11. VNHY:n palvelutuotannon kustannukset kuluryhmittäin 2015 (10 kk)

(1000 euroa)	2015
Tietotoimiala	993
Tiedonhallinta	246
Tietotekniikkapalvelut ja tietojärjestelmät	747
Tila- ja turvallisuustoimiala	2 115
Tilahallinto ja virastopalvelut	2 026
Turvallisuus ja varautuminen	89
Sisäisen viestinnän palvelut	7
Tietotuki ja julkaisupalvelut	19
Tietotukipalvelut	13
Julkaisutuotanto	5
Käännös- ja kielitoimiala	167
Henkilöstö- ja taloustoimiala	131
Yleishallinnon kustannukset	13
Palvelutuotannon kustannukset yhteensä	3 446

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullisen toiminnan tuotot muodostuivat valtion maksuperustelain nojalla säädetyn liikenne- ja viestintäministeriön maksullisista suoritteista annetussa asetuksessa (170/2015) hinnoitelluista julkisoikeudellisista suoritteista ja erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista.

Maksuperustelain mukaisten julkisoikeudellisiin suoritteiden tuotot 1 370 euroa kertyivät tieliikennettä ja vesiliikennettä koskevista luvista. Liiketaloudellisiin perusteisiin hinnoitelluista muista maksullisista suoritteista ei kertynyt tuottoja. Tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista olivat yhteensä 27 000 euroa. Ne muodostuivat merilain (674/1994), rautatielain (304/2011), tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) ja postilain (415/2011) mukaisista hakemusmaksuista sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen maksullisista suoritteista

(170/2015) mukaisista maksuista. Yhteensä tuotot olivat 28 370 euroa ja laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 27 700 euroa.

Taulukko 12. Maksullisen toiminnan tuotot

(euroa, ilman arvonlisäveroa)	2013	2014	2015
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	1 625	1 070	1 370
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	-	-	-
Erillislakien mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	49 000	55 000	27 000
Yhteensä	50 625	56 070	28 370

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia ei laadittu, koska kaikkien maksullisen toiminnan osa-alueiden tuotot jäivät alle miljoona euroa. Maksullisen toiminnalle ei ollut asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja saatiin Region Västerbottenilta 8 892 euroa liittyen Bothnian Green Logistic Corridor hankkeeseen.

Taulukko 13. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot

(euroa, ilman arvonlisäveroa)	2013	2014	2015
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot EU:lta	30 011	- 31 351	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta	0	13 800	0
Muut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot	0	16 202	8 892
Yhteensä	30 011	- 1 349	8 892

Ministeriö oli mukana EU:n aluekehitysrahaston osittain rahoittamassa Bothnian Green Logistics Corridor -hankkeessa, joka oli käynnissä vuosina 2011–2014. Hankkeella edistettiin vihreä korridoori -konseptien hyödyntämistä multimodaalisissa logistiikkaketjuissa muun muassa kuljetus- ja vaihtoterminaaleja sekä rajanylityspaikkojen kehittämällä. Lisäksi pilotoitiin ympäristöystävällisiä kuljetusmuotoja ja selvitettiin Botnian korridorin infrastruktuurin vaikutuksia teollisuuden ja aluetalouden kasvuun sekä luodaan yhteistyöverkosto logistiikka-alan toimijoille Botnian korridorin alueella. Hankkeesta ei aiheutunut kuluja vuonna 2015. Ministeriölle maksettiin partnereille kuuluva aluekehitysohjelman tukiosuus 8 892 euroa vuoden 2015 puolella.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa ei laadittu, koska toiminnan tuotot jäivät alle miljoona euroa. Ministeriön yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei ollut asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 14. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

	2013	2014	2015
Hallituksen esitykset	15	34	18
Asetukset	50	47	50
EU-asiat	105	106	80
Maksuasetukset	4	4	5
Toimiluvat ja muut lupapäätökset	59	62	18
Sopimukset	41	35	34
Tukipäätökset	48	47	88
Eduskuntakyselyt	120	107	85
Julkaisut (sisältää tutkimusjulkaisut)	43	38	20

Hallituksen esitysten määrä väheni vuonna 2015 eduskuntavaalien vuoksi. Useat esitykset sisälsivät EU-säädösten täytäntöönpanoa tai kansainvälisten sopimusten voimaansaattamista.

Asetusten määrä vuonna 2015 pysyi suunnilleen samalla tasolla edelliseen vuoteen nähden.

EU-asioiden määrä laski jonkin verran edellisvuodesta, mikä selittyy komission toimikauden vaihtumisella vuoden 2014 loppupuolella. Komissio ei ole vielä vuoden 2015 aikana ehtinyt antaa suurta määrää lainsäädäntö- tai politiikka-aloitteita. Uusien asioiden määrään vaikuttaa vähentävästi myös se, että komission uudessa toimintatavassa aloitteet pyritään priorisoimaan entistä tarkemmin.

Maksuasetusten määrä nousi edellisvuoteen verrattuna, sillä Liikenteen turvallisuusviraston maksuasetusta muutettiin kaksi kertaa.

Toimilupien ja lupapäätösten määrä laski edellisvuodesta 18 kappaaleeseen. Suurin osa luvista oli tietoyhteiskuntakaaren (917/2014) 285 §:n mukaisia ohjelmistolupia, joiden määrä vaihtelee vuosittain.

Tukipäätöksiä annettiin 88 kappaletta. Kasvu edellisvuodesta johtuu pääosin vuonna 2015 myönnettyistä mediainnovaatiopalkinnoista. Tukipäätöksistä puolet on museoavustuksia.

Kansanedustajien kirjallisten kysymysten määrä aleni edelliseen vuoteen verrattuna vaalitaun ja eduskuntatyön käynnistymisen vuoksi.

Julkaisumäärä laski, koska ministeriöiden julkaisutuotanto siirtyi valtioneuvoston hallintoyksikköön 1.3.2015 alkaen.

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Ministeriön yhteiset

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2014–2015 yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Seuraavassa raportoidaan monivuotisten tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2015 loppuun.

Taulukko 15. Hallinnonalan ohjaus, liiketoiminnan ohjaus ja YTS

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Hallinnonalan tulosohjausta on kehitetty strategisemmaksi, vaikuttavamaksi ja ketterämmäksi hyödyntäen kumppanuusmallia.		Hallinnonalalla tulosohjauksen strategisuutta on lisätty. Hallinnonalalla on laadittu konsernistrategia, jonka tavoitteena on toteuttaa pääministeri Sipilän hallituksen visiota. Strategian lähtökohta on Sipilän hallituksen hallitusohjelma ja sen kärkihankkeet. Konsernistrategiassa hallitusohjelman keskeiset päämäärät on kiteytetty strategisiksi vaikuttavuustavoitteiksi, jotka on edelleen purettu painopisteiksi. Painopisteistä on johdettu monivuotiset virastojen ja laitoksen sekä ministeriön tulostavoitteet. Strategiatyöskentelyyn on sitoutettu koko hallinnonala. Strategiaa on työstetty strategiakarttametelmää hyödyntäen.
Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma on toimeenpantu ja ydin-toimintoanalyysin toimenpiteitä on toteutettu.		LVM:n hallinnonalalla on toteutettu sovitut toimenpiteet. Henkilökuljetusten yhdistämishanke jatkuu myös Sipilän hallituskaudella.
Ministeriön työnjako on selkiytetty ja todettu toimivaksi.		Ministeriössä toteutettiin organisaatiouudistus 1.3.2015. Ministeriöiden yhteisiä hallinto- ja palvelutoimintoja koottiin valtioneuvoston kansliaan perustettuun hallintoyksikköön. Samassa yhteydessä tulevaisuuskatsauksen teemojen mukaisesti politiikkaosastojen yksiköt organisoitiin samalla tavalla. Hallituksen vaihtumisen jälkeen käynnistettiin uusi organisaatiouudistus tavoitteena uudistaa ministeriön organisaatiota niin, että se kykenee vastaamaan parhaalla mahdollisella tavalla hallitusohjelman täytäntöönpanoon. Keskeistä on kasvua luova ja digitalisaatiota maksimaalisesti hyödyntävä liikenne- ja viestintäpolitiikka. Uusi organisaatio on aloittanut toimintansa 1.1.2016.
Ministeriön ja hallinnonalan virastojen ja laitosten välinen työnjako on selkiytetty ja todettu toimivaksi.		Virastojen rooleja on tarkasteltu ja määritelty hallinnonalan konsernistrategian laatimisen yhteydessä. LVM:n, Liikenteen turvallisuusviraston ja Liikenneviraston yhteiseen vuonna 2014 tehtyyn työnjakoselvitykseen liittyviä kysymyksiä käsitellään tarkemmin liikennekaaren valmistelun yhteydessä. Liikennekaaren hankepäätös hyväksyttiin marraskuussa 2015.

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Hallinnonalan osakeyhtiöiden kilpailukykyä kehitetään omistajaohjauksen keinoin pitkäjänteisesti niin, että osakeyhtiöiden kyky suoriutua yhteiskunnallisesta perustehtävästään kustannustehokkaasti paranee samalla kun valtio saa pääomalleen tuottoa.		Omistajaohjausstrategioiden uudistamista on jatkettu. Asiaa tarkastellaan tarkemmin vuonna 2016 tulevien hallituksen omistajapolitiittisten linjausten pohjalta.
Hallinnonalan arjen toiminnassa on otettu huomioon kestävän kehityksen tavoitteet.		LVM on liittynyt Green Officeen keväällä 2014. Vastuu Green Office -toiminnosta on siirtynyt VNHY:hyn 1.3.2015 lukien.
Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaa on toteutettu osana osastojen normaalia toimintaa, erityisesti lainsäädännön ja tulosohjauksen keinoin.		Työ on käynnistetty ja se saadaan valmiiksi 2016 aikana.

Säädösvalmistelu

Taulukko 16. Säädösvalmistelu

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Lainsäädäntöprosessi on selkeästi johdettu ja säädösvalmistelu on ammattitaitoista.		<p>Säädöshankkeille varatut resurssit ovat rajalliset, mutta aikatauluissa on pääosin pysytty. LAVE-verkosto on toiminut pääasiallisesti sähköisen verkoston kautta. LVM on ollut edustettuna VN:n verkostoissa ja eduskuntayhteistyö on toimivaa. Osa säädösvalmistelijoista on osallistunut työnantajan järjestämään mentorointiin. LVM:n lainvalmisteluohje päivitettiin uutta organisaatiota ja tapahtuneita muutoksia vastaavaksi. Ministeriöön on perustettu lainsäädäntöjohtajan virka.</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeri vastaa hallituksen kärkihankkeisiin kuuluvasta säädösten sujuvoittamisesta ja normien purkamisesta. Norminpurku koskee kansallista sääntelyä (olemassa olevat ja uusi sääntely), EU-lainsäädäntöä ja kansainvälisiä sitoumuksia. Syysistuntokaudella annettuihin hallituksen esityksiin pyrittiin sisällyttämään kärkihanketta tukevia osia. Säädösten sujuvoittamisen toimeenpanoryhmä asetettiin syyskuussa 2015 toimikaudeksi, joka päättyi maaliskuussa 2019. Toimeenpanoryhmän jäseninä ovat edustajat</p>

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
		kaikista ministeriöistä ja valtioneuvoston kansliasta.

Tutkimus

Taulukko 17. Tutkimus

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee liikenteen ja viestinnän strategisten linjausten toteuttamista. Tutkimus- ja kehittämistoiminnalla kehitetään liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista, asiantuntemusta ja kansainvälistä tietopohjaa.		TEAS-toimintaa suunniteltiin ja toteutettiin siten, että se tukee hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelma 2016 sisältää keskeiset LVM:n kärkihankeavastuiden mukaiset selvittävät kysymykset.
Tutkimusyhteistyö on vakiintunut Fintrip-verkoston puitteissa.		Verkosto toimii tehokkaasti liikenteen hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminnan tiedonvälitysfoorumina. Todettiin, että liikenteen tutkimus- ja kehittämishankkeiden koordinoiti Fintrip-verkostossa olisi hallinnollisesti liian raskasta ja voisi aiheuttaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan eriytymistä muusta toiminnasta. Fintrip-verkoston vetovastuu siirrettiin Liikenteen turvallisuusvirastolle ja Liikennevirastolle 1.1.2016 alkaen.
Ennakointityö tuottaa tietoa toimintaympäristön muutoksista mahdollistaen ennakoivan suunnittelun ja reagoinnin.		Ennakointi sisältyi konsernistrategian päivitysprosessiin ja TEAS-toimintaan. Kansallisesta ennakoinnin toimintatavasta (ennakointiverkosto ja ennakointiluotsi) viestittiin hallinnonalan TEAS-ohjausryhmässä. Ennakoinnin painoarvo nousee uudelleen hallituskauden puolivälistä lähtien (2017) kun tulevaisuuskausaustyö jälleen käynnistyy.

Viestintä

Taulukko 18. Viestintä ja sidosryhmäyhteistyö

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
Ministeriön ja sen hallinnonalan viestintää ja sidosryhmätoimintaa on kehitetty niin, että ne tukevat tehokkaasti		Uuden viestintästrategian mukaisesti on kehitetty erityisesti seuraavia osa-alueita: asiantuntijaviestintä, sosiaalinen media ja verkkoviestintä, viestinnän visuaalisuus sekä työyhteisöviestintä.

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
ministeriön ja hallinnonalan strategisia tavoitteita ja tehtäviä.		<p>Virkamiesten aktiivisuus sosiaalisessa mediassa on lisääntynyt niin, että noin kolmanneksella henkilöstöstä on Twitter-tili. Some-toiminnan ja viestintätaitojen valmennusta on järjestetty virkamiehille säännöllisesti.</p> <p>Ministeriön Impulssi-blogi avattiin helmikuun alussa. Vuoden aikana julkaistiin 23 kirjoitusta, joilla oli 11 300 lukukertaa.</p> <p>Julkisen tiedon saatavuutta ja asiakirjajulkisuutta ministeriön verkkopalvelun kautta on edelleen edistetty. Ministeriön visuaalisen ilmeen uudistus valmistui vuoden 2015 lopulla ja se julkistetaan tammikuussa 2016.</p>
Lisätään ministeriön viestinnän ja sidosryhmätoiminnan suunnitelmallisuutta ja ennakoivia yhteistyössä substanssiosastojen kanssa viestinnän vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi.	◇	<p>LVM:n vastuulla oleville hallituksen kärkihankkeille (Rakennetaan digitaalisten palvelujen kasvuympäristö, Sujuvoitetaan säädöksiä) on laadittu viestintäsuunnitelmat ja viestintää on toteutettu suunnitelmallisesti. Norminpurkuhankkeessa (Sujuvoitetaan säädöksiä) toimii ministeriöiden edustajista koostuva viestintäverkosto.</p> <p>Liikennemarkkinain uudistamiselle eli Liikennekaarelle on laadittu viestintä- ja sidosryhmäsuunnitelma ja viestintää on toteutettu suunnitelmallisesti. Sidoryhmät ovat voineet osallistua lain valmisteluun ja seurata tilaisuuksia myös verkossa. Lain valmistelua on pidetty aktiivisesti esillä ministeriön eri viestintäkanavissa, erityisesti verkkosivuilla ja somessa.</p>
Tehostetaan sosiaalisen median ja muun interaktiivisen tieto- ja viestintäteknologian käyttöä ministeriön kanssakäymisessä sidosryhmien ja kansalaisten kanssa avoimuuden ja vuorovaikutuksen lisäämiseksi.	◇	<p>Sosiaalisen median käyttö moninkertaistui seurantajakson aikana. Ministeriön henkilöstöstä kolmanneksella on Twitter-tili.</p> <p>LVM:n Twitter-tiliä @lvmfi käytetään aktiivisesti, suunnitellusti ja vuorovaikutteisesti. Tilillä oli vuoden 2015 lopussa 4800 seuraajaa. LVM julkaisi yli 460 omaa twiittiä, joissa olleita linkkejä klikattiin 5700 kertaa. LVM:n twiittejä uudelleentwiittattiin 2200 kertaa ja tämän ansiosta niiden kattavuus oli yli 3,2 miljoonaa näyttökertaa.</p> <p>LVM avasi profiilit SlideShareen ja YouTubeen. Ajankohtaisia aiheita käsittelevien ulkoisten videoiden julkaisu käynnistyi syksyllä. LinkedIn-tiliä kehitettiin ja Facebook-tilin käyttö jatkui aktiivisena. Tilaisuuksien webcast-lähetykset lisääntyivät.</p> <p>Sisäisten, intranetissä julkaistavien videoiden tuotanto aloitettiin toukokuussa, ja niitä julkaistiin 45 kappaletta.</p>

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut monivuotiset toiminnalliset tulostavoitteet vuosille 2014–2015 yhteiskunnallisen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi. Seuraavassa raportoidaan monivuotisten tulostavoitteiden toteutuma vuoden 2015 loppuun.

Taulukko 19. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

(tavoitteiden toteutuminen: = saavutettiin, = saavutettiin osittain, = ei saavutettu)

Tulostavoitteet vuodelle 2015	Toteutuma	Analyysi
<p>Ministeriön johtaminen on ammattitaitoista. Työtyytyväisyysbarometrin johtamisindeksi paranee kaikilla osastoilla ja ministeriön kokonaisindeksi on vähintään 3,7.</p> <p>Ministeriön työtyytyväisyys paranee kaikilla osastoilla seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LVM: 3,7 ja kaikki yksiköt vähintään 3,3 - LPO: 3,6 ja kaikki yksiköt vähintään 3,3 - VPO: 3,8 ja kaikki yksiköt vähintään 3,3 - YLO: 3,7 ja kaikki yksiköt vähintään 3,3 - VIE: 3,8 		<p>Ministeriön kokonaistyytyväisyys vuonna 2015 oli 3,48. Tavoitteeksi asetettua indeksiä 3,7 ei saavutettu. Myös johtamisindeksi laski koko ministeriön tasolla. Tämän voidaan katsoa aiheutuneen vuoden aikana tapahtuneista suurista muutoksista: kaksi organisaatiomuutosta, VNHY:n aiheuttama henkilöstövähentymä, muutto entistä huomattavasti pienempiin tiloihin monitilaympäristöön ja suuri remontti.</p> <p>Suurista muutoksista huolimatta ministeriön johtamisindeksi nousi kaikilla osastoilla yhtä lukuun ottamatta. Tulosta on pidettävä erittäin positiivisena etenkin ottaen huomioon vuonna 2015 tapahtuneiden muutosten asettamat haasteet johtajuudelle. Myös työtyytyväisyyden kokonaisindeksi nousi lähes kaikissa yksiköissä.</p> <p>Vuodelle 2016 on haettu ja saatu Kaiku-rahaa, jonka avulla toteutetaan muutosta tukevia toimenpiteitä ja edistetään työkuulttuurin kehittymistä.</p> <p>Tyytyväisyys vuonna 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - LVM: 3,48 ja kaikki yksiköt vähintään 2,65 - LPO: 3,23 ja kaikki yksiköt vähintään 2,65 - VPO: 3,73 ja kaikki yksiköt vähintään 3,42 - YLO: 3,62 ja kaikki yksiköt vähintään 3,38 - VIE: 3,99

Taulukko 20. Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä koskevat tunnusluvut 2013–2015
(Lähde: TAHTI)

	2013	2014	2015
Henkilötyövuodet, htv	175,3	170,2	149,5
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	174	167	152
– naisia %	64,9	67,7	68,4
– miehiä %	35,1	32,3	31,6
– henkilöstön lukumäärän muutos, %	-4,9	-4	-9
Vakinaiset, lkm	149	141	123
– osuus henkilöstöstä, %	85,6	84,4	80,9
– naisia %	53,5	55,7	55,3
– miehiä %	32,2	28,7	25,7
Määräaikaiset, lkm	25	26	29
– osuus henkilöstöstä, %	14,4	15,6	19,1
– naisia %	11,5	12	13,2
– miehiä %	2,9	3,6	5,9
Kokoaikaiset, lkm	170	164	146
– osuus henkilöstöstä, %	97,7	98,2	96,1
Osa-aikaiset, lkm	4	3	6
– osuus henkilöstöstä, %	2,3	1,8	4
Keski-ikä, vuotta	47,5	47,7	46,8
– naiset	46,7	47,4	46,9
– miehet	49	48,4	46,6
Ikärakenne			
– 24-vuotiaiden ja nuorempien osuus, %	1,2	3,6	4
– 25–34-vuotiaiden osuus, %	14,9	14,4	19,1
– 35–44-vuotiaiden osuus, %	24,7	19,8	18,4
– 45–54-vuotiaiden osuus, %	25,3	27,5	24,3
– 55–64-vuotiaiden osuus, %	33,3	32,9	32,2
– 65-vuotiaiden osuus, %	0,6	1,8	2
Koulutustaso (indeksiluku 1–8)	6	6	6,2
– naiset	5,8	5,9	6,1
– miehet	6,3	6,3	6,2
Työtyytyväisyys (indeksiluku 1–5)	3,5	3,56	3,5
– työtyytyväisyys, naiset (indeksiluku)	3,43	3,46	3,45
– työtyytyväisyys, miehet (indeksiluku)	3,52	3,81	3,55
Lähtövaihtuvuus (% henkilöstöstä) ⁶	11,5	4,6	20,4
Tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä) ⁷	9,2	8,6	7,8
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0,58	0	0
Sairauspoissaolot (päiviä/htv)	5	5,6	4,8
Työterveyspalvelut (euroa/htv) netto ⁸	481,95	443,9	134,8

⁶ Lähtövaihtuvuus: toisen työnantajan palvelukseen vuoden aikana siirtyneiden henkilöiden lukumäärän %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Vuosien 2013, 2014 ja 2015 osalta kyseistä tietoa ei ollut saatavilla TAHTIsta tilinpäätöksen laatimisen aikaan, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita.

⁷ Tulovaihtuvuus: palvelukseen otettujen uusien henkilöiden sekä palkattomalta virkavapaalta palanneiden henkilöiden lukumäärän %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Vuosien 2013, 2014 ja 2015 osalta kyseistä tietoa ei ollut saatavilla TAHTIsta, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita.

⁸ Työterveyspalveluiden osalta vuosien 2014 ja 2015 tietoja ei ollut saatavilla TAHTIsta tilinpäätöksen laatimisen aikaan, joten ne on laskettu itse. Vuonna 2015 mukaan on laskettu pelkästään tammi- ja helmikuun kustannukset, loput on maksanut VNHY. Mikäli mukaan lasketaan VNHY:n maksamat loppuvuoden työterveyspalveluiden kustannukset 77 128 euroa, nettokustannukset ovat 650,7 euroa/htv.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä selvitetään talouden kehitystä ja rakennetta. Tilinpäätöslaskelmat, joita ovat talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tase, esitetään tilinpäätöksen luvuissa 2–4.

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ministeriöllä oli vuonna 2015 käytettävissään määrärahoja yhteensä 290,0 miljoonaa euroa, mikä oli 36,4 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Tähän vaikutti ennen kaikkea liikenneverkkoon ja liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenoihin käytettävissä olevien määrärahojen vähentyminen. Käytettävissä olleista määrärahoista 288,9 miljoonaa euroa oli liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahoja ja 1,1 miljoonaa euroa muiden hallinnonalojen liikenne- ja viestintäministeriölle osoittamia määrärahoja. Käytettävissä olevista määrärahoista oli edellisiltä vuosilta siirrettyjä 215,7 miljoonaa euroa ja seuraavalle vuodelle siirrettiin 22,2 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen oli käytettävissä jakamatonta ja ministeriölle vuoden 2015 tilijaottelussa osoitettua määrärahaa yhteensä 77,745 miljoonaa euroa ja 4,4 miljoonaa euroa vuodelta 2014 siirtynyttä määrärahaa.

Ministeriön käytettävissä oli joukkoliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen 49,3 miljoonaa euroa, josta junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen ostojen osuus oli 37,9 miljoonaa euroa ja junien lähijunaliikenteen ostot 10,2 miljoonaa euroa.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen ministeriön vastuulla on ollut jakamatonta, vuoden 2015 määrärahaa 33,345 miljoonaa euroa. Ministeriö on vahvistanut päätöksellään 9.2.2015 joukkoliikenteen rahoituksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskohtaiset kiintiöt. Tämän päätöksen mukaisesti ministeriö on osoittanut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten liikenteen vastuualueiden käyttöön alueellisen liikenteen palvelujen ostoon, hintavelvoitteisiin ja kehittämiseen tarkoitettua rahoitusta yhteensä 32,393 miljoonaa euroa.

Taulukko 21. Rahoituksen rakenne

(1 000 euroa)	Edelliseltä vuodelta siirty- nyt määräraha	Vuoden 2015 määräraha (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä	Käytetty
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	214 908	74 008	288 916	239 504
Hallinto ja toimialan yhteiset menot	8 290	19 514	27 804	16 091
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	8 235	16 405	24 640	14 599
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	55	1 660	1 715	43
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot		605	605	605
Eräät valtionavut		844	844	844
Liikenneverkko	171 100	2 340	173 440	171 573
Avustus Finavia Oyj:lle	1 100	0	1 100	903
Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon	0	2 340	2 340	670
Finavia Oyj:n pääomittaminen	170 000	0	170 000	170 000
Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	35 516	49 893	85 409	50 824
Valtionavustus koulutuksesta		841	841	841
Alusinvestointien ympäristötuki	30 000	0	30 000	2 824
Luotsauksen hintatuki	1 090	4 200	5 290	4 106
Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	4 426	44 852	49 278	43 052
Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	0	2 134	2 134	908
Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen		300	300	23
Sanomalehdistön tuki		500	500	500
Digitaalisten palveluiden toiminta ympäristön kehittäminen		934	934	44
Median innovaatiotuki		400	400	342
Tutkimus	2	127	129	108
Ilmatieteen laitoksen toimintamenot	2	127	129	108
Muut hallinnonalat	755	335	1 089	603
Valtioneuvoston kanslia	399	1	399	178
Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta	399	0	399	178
Valtioneuvoston kanslian arvonlisäveromenot	0	1	1	1
Ulkoasiainministeriön hallinnonala	351	333	684	419
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	351	333	684	419
Valtiovarainministeriön hallinnonala	5	1	6	6
Osaamisen kehittäminen	5	0	5	5
Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	0	1	1	1
Talousarviorahoitus yhteensä	215 662	74 343	290 005	240 107

Peruutettu:

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö 35,29 euroa (v. 2013)

Avustus Finavia Oyj:lle 196 825 euroa (v. 2013)

Alusinvestointien ympäristötuki 7 175 702,57 euroa (v. 2013)

Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot 79 753,78 euroa (v. 2014)

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha 12 136,83 euroa (v. 2014)

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Kokonaistulokertymä oli 8,5 miljoonaa euroa. Tulokertymä kasvoi vuoteen 2014 verrattuna 3,6 miljoonaa euroa. Ilman siirrettyjen määrärahojen peruutuksia kertymä oli 1,0 miljoonaa euroa, joka oli 1,0 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muihin tuloihin oli budjetoitu ministeriölle 50 000 euroa. Tilinpäätöksessä tulokertymä oli 27 000 euroa. Tulot vähenivät 28 000 euroa vuoteen 2014 verrattuna.

Siirrettyjen määrärahojen peruutukset olivat 7,5 miljoonaa euroa. Peruutukset koskivat seuraavia vuoden 2013 talousarviossa myönnettyjä kolmivuotisia määrärahoja: Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö 35,29 euroa, Avustus Finavia Oyj:lle 196 825,00 euroa ja Alusinvestointien ympäristötuki 7 175 702,57 euroa. Lisäksi peruutettiin vuoden 2014 talousarviossa myönnettyt kaksivuotiset määrärahat ICT- ja media-alan osaamis- ja yhteistyöverkoston perustaminen 79 753,78 euroa sekä Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha 12 136,83 euroa.

Osinkotuloja kirjattiin 1,0 miljoonaa euroa momentille Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot. Tulot sisälsi Finavia Oyj:n osinkoa 0,8 miljoonaa euroa ja Finn-pilot Pilotage Oy:n osinkoa 0,2 miljoonaa euroa.

Menoarviotilit

Määrärahoja käytettiin vuonna 2015 yhteensä 238,2 miljoonaa euroa, joka on 135,1 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2014.

Ministeriön toimintamenoihin oli käytettävissä 24,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 talousarvion määrärahaa oli käytettävissä 16,4 miljoonaa euroa ja vuodelta 2014 siirtynyt määräraha 8,2 miljoonaa euroa. Toimintameno määrärahan käyttö oli 14,6 miljoonaa euroa ja vuodelle 2016 siirrettiin 10,0 miljoonaa euroa. Toimintamenoihin käytettiin 4,8 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

Tutkimuksiin, ennakointiin, arviointiin ja selvityksiin (TEAS-toiminta) toimintamenoista oli käytettävissä 2,5 miljoonaa euroa. TEAS-toimintaan käytettiin 1,4 miljoonaa euroa, joka oli 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Toimintameno määrärahasta käytettiin rakennustuotteiden markkinavalvontaan 50 000 euroa. Valvonnan toteutti Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ministeriön ja viraston välisen sopimuksen mukaisesti.

ICT ja media-alan tutkimus- ja kehittämistarpeita palvelevan osaamis- ja yhteistyöverkoston perustamiseen (FinICT) oli käytettävissä 0,3 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,2 miljoonaa euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan *tuottavuusmäärärahaa* oli käytettävissä 1,7 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 0,04 miljoonaa euroa.

Avustukseen Finavia Oyj:lle vuoden 2013 neljännessä lisätalousarviossa myönnettiin 1,1 miljoonaa euroa Tampere–Pirkkala lentoaseman kakkosterminaalien korjausinvestoinnin toteuttamiseksi. Määrärahaa käytettiin 0,9 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Finavia Oyj:n pääomittamiseen myönnettiin vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa 200,0 miljoonaa euroa. Määrärahaa saa käyttää pääomasijoitukseen Finavia Oyj:n oman pääoman vahvistamiseksi. Valtion omistaman Finavia Oyj:n on tarkoitus käynnistää Helsinki-Vantaan lentoaseman laajentamishanke. Pääomasijoitus toteutetaan vaiheittain viidessä erässä vuosina 2014–2015. Määrärahasta maksettiin yhtiölle pääomasijoituksen ensimmäinen maksuerä 30,0 miljoonaa vuonna 2014. Loput 170,0 miljoonaa määrärahasta maksettiin vuonna 2015.

Eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon oli käytettävissä 2,3 miljoonaa euroa valtionavustusta. Vuoden 2015 talousarviossa myönnetystä määrärahasta osoitettiin 0,7 miljoonaa euroa Seinäjoen ja Mikkelin lentokentän lennonvarmistustoiminnan, turvatarkastuksen ja vartiointin ylläpitomenoihin sekä Seinäjoen lentokentän hallitun alasajon menoihin. Vuoden 2015 talousarviossa momenttia tarkistettiin EU:n komission hyväksyntää koskevalla lausumalla. Avustusten myöntämiseen sekä enimmäismääriin vaikuttaa komission suuntaviivat valtiontuesta lentoasemille ja lentoyhtiölle (2014/C 99/03) ja niiden perusteella saatava komission hyväksyntä.

Alusinvestointien ympäristötukeen oli käytettävissä 30,0 miljoonaa euroa, josta 10,0 miljoonaa euroa oli vuodelta 2013 siirrettyä määrärahaa ja 20,0 miljoonaa vuodelta 2014 siirrettyä määrärahaa. Vuoden 2013 määrärahaa käytettiin 2,8 miljoonaa euroa

Luotsauksen hintatukeen oli käytettävissä 5,3 miljoonaa euroa, josta käytettiin 4,1 miljoonaa euroa Saimaan luotsaustoiminnan alijäämän kattamiseen. Käyttö oli 0,2 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Luotsausmaksujen arvonlisäverokäsittely muuttui 1.2.2015 alkaen Uudenmaan yritysvero- ja aluetoimiston annettua yhtiön pyynnöstä uuden ohjauksen, jonka mukaan luotsausmaksuihin voidaan soveltaa AVL 71 §:n 3 kohdan verottomuussäännöstä myös silloin, kun palvelut veloitetaan aluksen omistajan tai haltijan asiamieheltä. Seuraavalle vuodelle määrärahaa siirrettiin 1,2 miljoonaa euroa.

Valtionavustus koulutuksesta oli 841 000 euroa. Määrärahaa sai käyttää valtionavustusten maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan avustukseen Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:lle.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen käytettiin 43,1 miljoonaa euroa. Junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen ostoon käytettiin 34,5 miljoonaa euroa (2014: 34,0 miljoonaa euroa), junien lähiliikenteen ostoon 8,5 miljoonaa euroa (2014: 9,1 miljoonaa euroa), alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoon, hintavelvoitteisiin ja kehittämiseen 1,0 miljoonaa euroa (2014: 0 euroa), kehittämishankkeisiin 0,06 miljoonaa euroa (2014: 0,04 miljoonaa euroa) ja lentoliikenteen palvelujen ostoon 0,04 miljoonaa euroa (2014: 0,7 miljoonaa euroa). Vuodelle 2016 määrärahasta siirrettiin 6,2 miljoonaa euroa.

Valtionavustuksiin liikenne- ja viestintäalan yhteisöille ja museotoimintaan oli ministeriöllä käytettävissä 844 000 euroa. Avustuksesta osoitettiin Kiinteistö Oy Tieliikennemuseolle 350 000 euroa, liikenne- ja viestintäalan museoille 385 000 euroa, liikennealan yhteisöille 25 000 euroa ja tietoyhteiskuntahankkeisiin 84 000 euroa. Museoavustukset ja tietoyhteiskuntahankkeille osoitetut avustukset on siirretty opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle vuoden 2016 alusta lähtien.

Sanomalehdistön tukeen käytettiin 500 000 euroa. Tuki on suunnattu ruotsin, saamen, karjalan ja romanin kielillä sekä viittomakielellä julkaistuille sanomalehdille ja verkkojulkaisuille sekä ruotsinkielisille uutispalveluille. Sanomalehdistön tukeen osoitettu määräraha on siirretty opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle vuoden 2016 alusta lähtien.

Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittämiseen oli käytettävissä vuoden 2015 määrärahaa 934 000 euroa. Määrärahasta käytettiin pilvipalveluiden kehitys- ja testausympäristön (Palvelupaja FORGE) IaaS -kokonaisuuden toteutuneisiin kustannuksiin 0,04 miljoonaa euroa.

Ilmatieteen laitoksen toimintamäärärahasta ministeriön käyttöön osoitettu osuus käytettiin lähes kokonaan ministeriöön tehtyjen määräaikaisten virkasiirtojen aiheuttamiin henkilöstökuluihin.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenoihin oli käytettävissä 353,0 miljoonaa euroa. Momenttia käyttävät kaikki hallinnonalan virastot. Määräraha ylittyi 11,5 miljoonalla eurolla ja valtioneuvoston raha-asianvaliokunta puolsi 12,0 miljoonan euron arviomäärärahan ylityslupaa. Ministeriö käytti määrärahaa 0,6 miljoonaa euroa, joka on 0,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön oli käytettävissä ulkoasiainministeriön määrärahaa 0,7 miljoonaa euroa, josta käytettiin 0,4 miljoonaa euroa. Suomen Barents-puheenjohtajuuden (2013–2015) aikana yhteistyön painopisteenä on ollut liikennejärjestelmien kehittäminen Barentsin alueella. Joint Barents Transport Plan ja Road Map for the Barents Transport System Development -hanke saatettiin loppuun syksyllä 2015 Suomen BEATA -puheenjohtajuuskauden päättyessä. SCANWAY-kehittämishanke (Helsinki–Pietari älyliikennekäytävän kehittäminen) käynnistettiin heinäkuussa 2015 jatkuen vuodelle 2016. Rajaliikenteen ennakkovarauspalvelun pilottihanke Suomi-Venäjä -rajalla saatiin valmiiksi keväällä 2015. Toukokuussa 2015 aloitettiin arktisen osaamiskeskuksen kehittämishanke (ArcMaTe), joka jatkuu vuodelle 2016.

Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaan oli käytettävissä valtioneuvoston kanslian määrärahaa 0,4 miljoonaa euroa. Määräraha on osoitettu kahteen Arktisuuden mahdollisuudet teeman hankkeeseen. Liikenne- ja viestintäministeriö toimii teeman vastuuministeriönä. Hankkeista aiheutui menoja 0,2 miljoonaa euroa vuonna 2015.

Valtuudet

Vuoden 2015 talousarviossa ei myönnetty uusia valtuuksia. Ministeriöllä on käytössä valtuusmenettely seuraavilla siirtomenomomenteilla: momentti 31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki sekä momentilla 31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (junien kauko- ja lähiliikenteen palvelujen ostoihin).

Alusinvestointien ympäristötukeen myönnettiin vuoden 2013 talousarviossa 30 miljoonaa euron valtuus nykyisin käytössä oleviin aluksiin tehtävien ympäristönsuojelua parantavien jälkiasennettavien laitteiden investointikustannusten tukemiseen. Valtuutta käytettiin 7 miljoonaa euroa vuonna 2013. Vuoden 2014 talousarviossa uusittiin valtuus siltä osin kuin val-

tuutta ei ollut käytetty vuonna 2013. Uusittu määrä oli 23,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa momentin perusteluja täydennettiin siten, että siltä osin kuin valtuutta ei ollut käytetty, sitä saatiin käyttää sitoumuksien tekemiseen varustamoiden uudisalusinvestointien tukemiseen. Vuonna 2014 käytettävissä ollut valtuus käytettiin lähes kokonaan eli 22 983 miljoonaa euroa. Yhteensä jälkiasennettaviin investointeihin on myönnetty ja käytetty valtuutta 22,5 miljoonaa euroa ja uudisalusinvestointeihin 7,483 miljoonaa euroa. Valtuuksien käytöstä aiheutui talousarviomenoja yhteensä 2 824 297,43 euroa vuonna 2015. Määrärahaa peruutettiin yhteensä 7 175 702,57 euroa. Vuonna 2016 alusinvestointien ympäristötukien määrärahatarve on 7,5 miljoonaa euroa.

Junaliikenteen ostoihin aikaisempina vuosina käytetyistä valtuuksista (173,2 miljoonaa euroa) aiheutui vuonna 2015 menoja yhteensä 43,0 miljoonaa euroa, josta 34,5 miljoonaa euroa aiheutui junien kaukoliikenteen ostopista ja 8,5 miljoonaa euroa junien lähiliikenteen palvelujen ostopista. Vuoden 2015 joulukuun junaliikenteen ostopista aiheutuvat talousarviomenot ovat noin 3,6 miljoonaa euroa tammikuussa 2016. Sopimukset VR-Yhtymä Oyj:n kanssa päättyivät vuoden 2015 loppuun.

Junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen vuosien 2012–2015 valtuuden käytöstä aiheutuvat talousarviomenot ylittivät tilinpäätöshetkellä valtuuden 12 796 eurolla. Valtuuden käytöstä aiheutuvat talousarviomenot tarkentuvat sopimuksen mukaisen clearing-laskelman valmistuttua maaliskuussa 2016.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat 0,2 miljoonaa euroa, joka on 0,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 28 370 euroa (2014: 56 070 euroa). Tuotoista 27 000 euroa kertyi erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Maksullisesta toiminnasta on raportoitu tarkemmin kohdassa 1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.

Vuokratuottoja ei ollut. Ministeriön toimitilojen tilahallinto on siirretty valtioneuvoston hallintoyksikön vastuulle 1.3.2015.

Muihin toiminnan tuottoihin sisältyi yhteistoiminnan kustannusten korvauksia 102 301 euroa (2014: 213 636 euroa). Yhteistoiminnan kustannusten korvauksiin sisältyy EU:lta saatuja matkakustannusten korvauksia yhteensä 55 892 euroa. EU-neuvoston korvaamat matkakulut 36 703 euroa käsitellään yhteistoiminnan kustannusten korvauksena valtion virastoilta ja laitoksilta, koska korvaus tilitetään ministeriölle Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen kautta. Muut yhteistoiminnan kustannusten korvaukset olivat 9 706 euroa. Muihin tuottoihin sisältyy valtion televisio- ja radorahastolta saadut tuotot 80 204 euroa (2014: 131 987 euroa). Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotoista on raportoitu kohdassa 1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.

Toiminnan kulut, yhteensä 15,5 miljoonaa euroa, olivat 4,9 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät. Tämä johtui pääosin ministeriön eräiden hallinto- ja palvelutoimintojen, muun muassa toimitilavuokrat ja tietohallinnon palveluhankinnat, sekä näihin liittyvien henkilöstökulujen siirtymisestä valtioneuvoston kansliaan perustettuun hallintoyksikköön 1.3.2015 lukien.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 0,2 miljoonaa euroa pienemmät kuin vuonna 2014. Muut kulut vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna 0,1 miljoonaa euroa. Sisäiset kulut olivat 0,2 miljoonaa euroa, joihin sisältyi yhteisrahoitteisen toiminnan rahoitusosuuksia

valtion virastoille ja laitoksille 0,2 miljoonaa euroa ja yhteistoiminnan kustannusten korvauksia valtion virastoille ja laitoksille 0,06 miljoonaa euroa.

Rahoitustuotot 3,1 miljoonaa euroa (2014: 3,4 miljoonaa euroa) sisältävät osinkoja 1,0 miljoonaa euroa, josta Finavian Oyj:n osinkoa 0,8 miljoonaa ja Finnipilot Pilotage Oy:n osinkoa 0,2 miljoonaa euroa. Lisäksi rahoitustuottoihin kirjattiin 2,1 miljoonaa euroa Finavia Oyj:n omistaman säähavaintopalvelujärjestelmän valtiolle siirron yhteydessä. Finavia Oyj:n yhtiökokous päätti 12.3.2015 jakaa osakkeenomistajille varoja osakeyhtiölain 13 luvun 1 §:n mukaisena varojen jakamisena sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta siten, että säähavaintojärjestelmälaitteiden ja -ohjelmistojen vuonna 2014 valmistuneet osat siirretään 30.4.2015 Suomen valtiolle liikenne- ja viestintäministeriön hallintaan 31.12.2014 tilinpäätöksen mukaisesta käyvästä arvosta 2 104 616,33 euroa. Ministeriö siirsi laitteet ja ohjelmistot päätöksensä 10.4.2015 mukaisesti välittömästi Ilmatieteen laitoksen hallintaan 30.4.2015 lukien. Rahoitustuottojen vähennykseksi kirjattiin TAP-Yhtiöt Oy:tä koskeva korkosaamisten tileistäpoisto 16 387 euroa.

Rahoituskulut 178,17 euroa (2014: 37,64 euroa) sisälsi viivästyskorkoja.

Satunnaiset tuotot 17 426,50 euroa (2014: 1 348 euroa) muodostuvat saaduista vahingonkorvauksista. *Satunnaisia kuluja* ei ollut.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 53,9 miljoonaa euroa (vuonna 2014: 54,2 miljoonaa euroa), josta käytettiin joukkoliikennepalveluiden ostoihin ja kehittämiseen 43,0 miljoonaa euroa, Kouvolan kaupungille rautatieliikenteen ammatilliseen koulutuksen kustannuksiin 0,8 miljoonaa euroa, sanomalehdistön tukeen 0,5 miljoonaa euroa, alusinvestointien ympäristötukeen 2,8 miljoonaa euroa, luotsauksen hintatukeen 4,1 miljoonaa euroa ja avustuksina yksityisille lentokentille 0,7 miljoonaa euroa. Lisäksi kuluihin sisältyi avustus Finavia Oyj:lle 0,9 miljoonaa euroa, valtionavustus media-alan innovaatiokilpailun palkintoihin 0,2 miljoonaa euroa ja muita valtionavustuksia yleishyödyllisille yhteisöille 0,8 miljoonaa euroa. Sektoreittain siirtotalouden kulut jakautuivat seuraavasti: kulut kunnille ja kuntayhtymille 0,5 %, elinkeinoelämälle 97,6 %, voittoa tavoittelemattomille yhteisöille 1,7 % ja muille 0,2 %. Käyttötalouteen kuluista kohdistui 92,0 % ja pääomatalouteen 8,0 %.

Siirtotalouden tuottoja ei ollut, kuten ei edellisenäkään vuonna.

Suoritetut arvonlisäverot olivat 0,7 miljoonaa euroa (2014: 1,3 miljoonaa euroa). *Perittyjä arvonlisäveroja* oli 48 euroa.

Vuoden 2015 *kulujäämä* oli 66,8 miljoonaa euroa (2014: 72,2 miljoonaa euroa). Kulujäämän pienentymiseen vaikutti toiminnan kulujen vähentyminen vuodesta 2014.

1.6.4 Tase

Ministeriön omaisuus oli yhteensä 510,6 miljoonaa euroa. Omaisuus muodostuu pääasiassa käyttöomaisuusarvopapereista, joiden arvo oli 507,6 miljoonaa euroa.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset sisältää kolmen valtion kokonaan omistaman yhtiön Finavia Oyj:n, Finnipilot Pilotage Oy:n ja Yleisradio Oy:n omistusten arvon.

Lyhytaikaiset saamiset sisälsivät myyntisaamisia 18 310 euroa, joka oli 3 000 euroa edellisvuotta enemmän. Siirtosaamisia oli 2 894 847 euroa, josta 2 889 333 euroa on vuonna 2015

kirjanpitoon kirjattu vuodelle 2016 kuuluva kaukoliikenteen ja alueellisen henkilöliikenteen ostosopimuksen mukainen lasku ja 5 513 euroa EU-neuvoston matkakorvaussaatava. Muita lyhytaikaisia saamisia oli 62 487 euroa, josta 67 456 euroa oli saamisia Valtion televisio- ja radiorahastolta. Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät 46 627 euroa vuoteen 2014 verrattuna.

Ostovelat olivat 11,0 miljoonaa euroa, lisäystä edelliseen vuoteen oli 9,3 miljoonaa euroa. Lisäys aiheutui Liikennevirastolle maksettavista TEN-tuista. Siirtovelat 2,2 miljoonaa euroa muodostui lähes kokonaan lomapalkkavelasta.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa riittävä varmuus viraston toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta (talousarvioasetus 69 §).

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla muun muassa tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, kontrollien, ohjeiden dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on arvioinut raportissaan 14/2014 hallinnonalan ohjausjärjestelmän toimivuutta. Raportissa on arvioitu hallinnonalan suunnittelua, johtamista, raportointia, laskentatoimintaa ja arviointijärjestelmiä sekä sisäistä valvontaa. Raportin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla on kehitetty ohjausjärjestelmää valtionhallinnon yleisten kehittämislinjausten mukaisesti ja tehty myös oma-aloitteista kehittämistyötä. Hallinnonalan ohjaus-prosesseissa on edetty suuntaan, jossa otetaan aiempaa paremmin huomioon hallitusohjelmassa edellytetyt toimenpiteet. Hallinnonalan ohjausjärjestelmän perusohjauksesta on kokonaisuutena huolehdittu melko hyvin, mikä on osaltaan antanut hyvät edellytykset ohjaukselle. Hallinnonalalla on oltu aktiivisia myös tulosohjauksen kehittämisessä. Raportissa todettiin kehittämistarpeita muun muassa strategia-asiakirjojen määrän ja sisällön suhteen, virastojen taloudellisuustavoitteiden asettamisessa, liikenneväylien kunnossapidon ja tasonparannustarpeiden priorisoinnin tekemistä valtion budjetointimenettelyssä sekä uuden liikennepolitiikan toimintamallin mukaisten indikaattorien kehittämistä.

Ministeriö on jatkanut hallinnonalan tulosohjauksen kehittämistä. Strategia-asiakirjojen määrän vähentäminen tapahtuu hallitusohjelman toimintasuunnitelman mukaisesti. Liikenneväylien kunnossapitoa on priorisoitu kehittämishankkeiden sijasta uuden hallituksen hallitusohjelmassa. Uuden liikennepolitiikan mukaisia indikaattorien kehittämistä jatketaan.

Ministeriön kokonaisvaltainen organisaatiouudistus vuoden 2016 alussa on suurin muutos verrattuna aikaisempiin muutoksiin. Liikenne- ja viestintäpolitiikan yhdistäminen ja yhtenäistäminen tapahtui luopumalla sektorikohtaisesta organisaatiosta. Uudet osastot eli konserniohjaus-, palvelu-, verkko- ja tieto-osastot perustuvat uudelleenlaiseen johtamismalliin, jossa ministeriö toimii kokonaisuutena. Sisäisen valvonnan kannalta näin suureen muutokseen sisältyy myös riskejä. Organisaation joustavuuden takia työjärjestys on yleisellä tasolla, jossa kuvataan osastojen tehtävät. Yksityiskohtaisemmat vastuiden kuvaukset tapahtuvat muun muassa taloussäännössä ja muissa dokumenteissa. Nämä pyritään saamaan valmiiksi alkuvuoteen kuluessa vuonna 2016.

Ministeriö tulee laatimaan uudistetun riskienhallintapolitiikan vuonna 2016. Uudistaminen on tarpeen ministeriön organisaatiouudistuksen lisäksi toimintaympäristön muutosten takia. Riskienhallintapolitiikasta käy ilmi riskienhallinnan tarkoitus, liityntä ministeriön toimintaan ja tavoitteisiin, riskityypit ja vastuut. Samalla päivitetään ministeriön riskirekisteri.

Junien kaukoliikenteen ja Kemijärven yöjunaliikenteen vuosien 2012–2015 valtuuden käytöstä aiheutuvat talousarviomenot ylittivät tilinpäätöshetkellä valtuuden 12 796 eurolla. Valtuuden käytöstä aiheutuvat talousarviomenot tarkentuvat sopimuksen mukaisen clearing-laskelman valmistuttua maaliskuussa 2016.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että kokonaisuutena sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

1.8 Arviointien tulokset

Arviointeja ei ole tehty vuonna 2015.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Vuoden 2015 aikana ei ole havaittu väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä esitutkinnassa tai oikeuskäsittelyssä ole näitä koskevia asioita. Alusten ympäristönsuojelua parantaviin investointeihin maksetuista tuista on tehty yksi takaisinperintä suuruudeltaan 202 723,93 euroa. Kyseessä oli kaksi alusta, jotka oli myyty ulkomaisille omistajille ja poistettu Suomen alusrekisteristä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	1 297,44	48	48,22	0,00	100,00 %
11.04.01. Arvonlisävero	1 297,44	48	48,22	0,00	100,00 %
12. Sekalaiset tulot	2 966 425,34	7 529 977	7 506 976,83	-23 000,00	99,69 %
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	55 000,00	50 000	27 000,00	-23 000,00	54,00 %
12.31.99.1. Liikenne- ja viestintäministeriön tulot	55 000,00	50 000	27 000,00	-23 000,00	54,00 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	2 885 158,55	7 464 453	7 464 453,47	0,00	100,00 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	26 266,79	15 523	15 523,36	0,00	100,00 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	1 946 752,18	988 213	988 213,31	0,00	100,00 %
13.03.01 Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	1 946 752,18	988 213	988 213,31	0,00	100,00 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot	1 946 752,18	988 213	988 213,31	0,00	100,00 %
Tuloarviotilit yhteensä	4 914 474,96	8 518 238,36	8 495 238,36	-23 000,00	99,73 %

Talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päälukuan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	399 575,00	589	588,60	0,00	588,60	0,00	398 871,00	398 871,00	177 535,84	221 335,16
23.01.22. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta (siirtomääräraha 3 v)	399 575,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	398 871,00	398 871,00	177 535,84	221 335,16
23.01.29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	0,00	589	588,60		588,60	0,00				
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	340 000,00	333 000	67 765,56	265 234,44	333 000,00	0,00	351 035,29	684 035,29	418 765,56	265 234,44
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3v)	340 000,00	333 000	67 765,56	265 234,44	333 000,00	0,00	351 035,29	684 035,29	418 765,56	265 234,44
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	0,00	963	963,04		963,04	0,00	4 975,69	4 975,69	4 975,69	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	0,00	963	963,04		963,04	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittämisen (siirtomääräraha 2 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	4 975,69	4 975,69	4 975,69	0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	95 466 676,83	74 008 397	52 102 083,12	21 906 314,12	74 008 397,24	0,00	214 907 561,78	286 966 561,78	237 554 929,48	41 947 214,12
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	20 644 000,00	16 405 000	6 444 398,51	9 960 601,49	16 405 000,00	0,00	8 234 588,81	24 639 588,81	14 599 233,54	9 960 601,49
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2v)	1 154 000,00	1 660 000	0,00	1 660 000,00	1 660 000,00	0,00	55 000,00	1 715 000,00	42 863,17	1 660 000,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 192 676,83	605 397	605 397,24		605 397,24	0,00				
31.01.40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	894 000,00	844 000	844 000,00		844 000,00	0,00				
31.01.40.1. Liikenne- ja viestintäalan museot	385 000,00	385 000	385 000,00		385 000,00	0,00				
31.01.40.2. Tietoyhteiskuntahankkeet	84 000,00	84 000	84 000,00		84 000,00	0,00				
31.01.40.4. Liikennealan yhteisöt	25 000,00	25 000	25 000,00		25 000,00	0,00				

Pääloukan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.01.40.6. Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	400 000,00	350 000	350 000,00		350 000,00	0,00					
31.10.40. Avustus Finavia Oyj:lle (siirtomääräraha 3 v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 100 000,00	1 100 000,00	903 175,00	0,00	
31.10.41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000,00	2 340 000	670 099,00	1 669 901,00	2 340 000,00	0,00	0,00	2 340 000,00	670 099,00	1 669 901,00	
31.10.88. Finavia Oyj:n pääomittaminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	170 000 000,00	170 000 000,00	170 000 000,00	0,00	
31.30.42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha3 v)	841 000,00	841 000	841 000,00	0,00	841 000,00	0,00	0,00	841 000,00	841 000,00	0,00	
31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3v)	20 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	30 000 000,00	30 000 000,00	2 824 297,43	20 000 000,00	
31.30.51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2v)	4 200 000,00	4 200 000	3 015 607,84	1 184 392,16	4 200 000,00	0,00	1 090 493,85	5 290 493,85	4 106 101,69	1 184 392,16	
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	44 914 000,00	44 852 000	38 667 686,47	6 184 313,53	44 852 000,00	0,00	4 425 538,36	49 277 538,36	43 052 324,83	6 225 213,53	
31.30.63.01. Junien lähiliikenteen palvelujen ostot	9 100 000	9 100 000	7 405 302,69	1 694 697,31	9 100 000,00	0,00	1 095 275,65	10 195 275,65	8 500 578,34	1 694 697,31	
31.30.63.02. Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot hintavelvoitteet ja kehittäminen	0,00	952 000	0,00	952 000,00	952 000,00	0,00	0,00	952 000,00	0,00	952 000,00	
31.30.63.06. Lentoliikenteen palvelujen ostot	1 770 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	40 900,00	40 900,00	0,00	40 900,00	
31.30.63.10. Junien kaukoliikenteen ostot	34 000 000,00	34 600 000	31 223 463,78	3 376 536,22	34 600 000,00	0,00	3 264 762,71	37 864 762,71	34 488 226,49	3 376 536,22	
31.30.63.12. Kehittämishankkeet	44 000,00	200 000	38 920,00	161 080,00	200 000,00	0,00	24 600,00	224 600,00	63 520,00	161 080,00	
31.40.20. Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	0,00	300 000	22 500,00	277 500,00	300 000,00	0,00	0,00	300 000,00	22 500,00	277 500,00	
31.40.42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500 000,00	500 000	500 000,00		500 000,00	0,00					
31.40.43. Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 3v)	0,00	934 000	44 118,60	889 881,40	934 000,00	0,00	0,00	934 000,00	44 118,60	889 881,40	
31.40.44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	0,00	400 000,00	341 622,17	58 377,83	400 000,00	0,00	0,00	400 000,00	341 622,17	58 377,83	
31.40.44.3. Median innovaatiopalkinnot (siirtomääräraha 3 v)	0,00	220 000	220 000,00	0,00	220 000,00	0,00	0,00	220 000,00	220 000,00	0,00	

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.40.44.4. Media-alan innovaatiokilpailun järjestäminen ja muu edistämistä ja aktivointitoiminta (siirtomääräraha 3 v)	0,00	180 000	121 622,17	58 377,83	180 000,00	0,00	0,00	180 000,00	121 622,17	58 377,83
31.50.01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	127 000,00	127 000	105 653,29	21 346,71	127 000,00	0,00	1 940,76	128 940,76	107 594,05	21 346,71
31.50.01.1. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot	127 000,00	127 000	105 653,29	21 346,71	127 000,00	0,00	1 940,76	128 940,76	107 594,05	21 346,71
35. Ympäristöministeriön hallinnonalan	1 200,00	0	0,00		0,00	0,00				
35.01.29. Ympäristöministeriön hallinnonalan ALV-menot (arviomääräraha)	1 200,00	0	0,00		0,00	0,00				
Määrärahatilit yhteensä	96 207 451,83	74 342 949	52 171 400,32	22 171 548,56	74 342 948,88	0,00	215 662 443,76	288 054 443,76	238 156 206,57	42 433 783,72

Talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)												
	Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2015 valtuudet			Talousarvio-menot 2015	Määräraha-tarve 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki		22 984		8	8	0	8	0	2 824	7 483			7 483
Aikaisempien vuosien valtuudet		22 984							2 824	7 483			7 483
Vuonna 2015 käytettävissä olevat valtuudet				8	8		8						0
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen		173 200							42 989	3 646			3 636
Aikaisempien vuosien valtuudet		173 200							42 989	3 646			3 646
Yhteensä		196 184		8	8	0	8	0	45 813	11 129			11 129

3. Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2015 - 31.12.2015		1.1.2014 - 31.12.2014	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	28 370,00		56 070,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>207 747,59</u>	236 117,59	<u>369 851,10</u>	425 921,10
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	124 410,84		345 986,82	
Henkilöstökulut	10 721 563,94		12 056 203,50	
Vuokrat	371 107,15		2 186 433,94	
Palvelujen ostot	3 336 390,62		4 482 561,36	
Muut kulut	750 333,13		853 479,46	
Poistot	3 631,16		18 558,75	
Sisäiset kulut	<u>217 243,20</u>	<u>-15 524 680,04</u>	<u>524 920,09</u>	<u>-20 468 143,92</u>
JÄÄMÄ I		-15 288 562,45		-20 042 222,82
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 076 443,06		3 381 284,18	
Rahoituskulut	<u>-178,17</u>	3 076 264,89	<u>-37,64</u>	3 381 246,54
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	<u>17 426,50</u>	17 426,50	<u>1 348,44</u>	1 348,44
JÄÄMÄ II		-12 194 871,06		-16 659 627,84
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille	250 999,00		1 857 271,29	
Siirtotalouden kulut kuntayhtymille	0,00		822 157,90	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	52 608 128,95		50 183 907,08	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	928 350,00		1 204 820,00	
Siirtotalouden kulut kotitalouksille	110 000,00		0,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	<u>0,00</u>	<u>-53 897 477,95</u>	<u>87 950,00</u>	<u>-54 156 106,27</u>
JÄÄMÄ III		-66 092 349,01		-70 815 734,11
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	48,22		3 409,44	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-695 104,48</u>	<u>-695 056,26</u>	<u>-1 345 875,52</u>	<u>-1 342 466,08</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-66 787 405,27</u>		<u>-72 158 200,19</u>

4. Tase

VASTAAVAA	31.12.2015		31.12.2014	
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	<u>0,00</u>	0,00	<u>12 255,18</u>	12 255,18
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>507 599 345,34</u>	507 599 345,34	<u>507 599 345,34</u>	507 599 345,34
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		507 599 345,34		507 611 600,52
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	18 310,00		15 310,00	
Siirtosaamiset	2 894 846,67		61 282,07	
Muut lyhytaikaiset saamiset	62 486,92		109 113,66	
Ennakkomaksut	<u>0,00</u>	2 975 643,59	<u>9 920,00</u>	195 625,73
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		2 975 643,59		195 625,73
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>510 574 988,93</u>		<u>507 807 226,25</u>
VASTATTAVAA	31.12.2015		31.12.2014	
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	1 354 430 821,18		1 354 430 821,18	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 021 958 577,11		-1 070 975 237,79	
Pääoman siirrot	231 238 416,46		121 174 860,87	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-66 787 405,27</u>	<u>496 923 255,26</u>	<u>-72 158 200,19</u>	<u>332 472 244,07</u>
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00		170 000 000,00	
Ostovelat	10 981 824,40		1 688 431,71	
Kirjanpitoyksikköjen väliset tilitykset	242 837,12		261 507,68	
Edelleen tilitettävät erät	196 582,41		212 687,68	
Siirtovelat	2 230 489,74		2 425 855,11	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>0,00</u>	<u>13 651 733,67</u>	<u>746 500,00</u>	<u>175 334 982,18</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		13 651 733,67		175 334 982,18
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>510 574 988,93</u>		<u>507 807 226,25</u>

5. Liitetiedot

Luettelo vuoden 2015 tilinpäätöslaskelmien liitteenä annettavista tiedoista:

- Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
- Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5: Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset
- Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat
- Liite 15: Velan muutokset
- Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelman sekä tuotto- ja kululaskelman vertailtavuuteen vaikuttavat eräiden hallinto- ja palvelutehtävien ja näitä vastaavien määrärahojen ja henkilöiden siirtäminen Valtioneuvoston kansliaan 1.3.2015 perustettuun hallintoyksikköön (VNHY).

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja vertailtavuudessa ei ole muita sellaisia olennaisia tilinpäätöksen laatimista ja vertailtavuutta edelliseen tilinpäätökseen vaikuttavia seikkoja koskevia tietoja, jotka eivät välittömästi ilmene tilinpäätöksen laadintaa koskevista säännöksistä ja valtiovarainministeriön määräyksistä tai eivät ole yleisesti tunnettuja hyvän kirjanpitotavan asettamia vaatimuksia.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2015	Vertailu Tilinpäätös-talousarvio	Toteutuma %
13.03.01.1.					
Bruttotulot	1 946 752,18		988 213,31	988 213,31	
Osinkotulot, pääoman-palautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot (nettob)	0,00		0,00	0,00	
Bruttotulot	1 946 752,18	988 213	988 213,31	0,00	100,00 %

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2014	Talousarvio 2015 (TA+LTA:t)	Talousarvion 2015 määrärahojen		Tilinpäätös 2015	Vertailu Talousarvio-Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2015	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2015	Käyttö vuonna 2015 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.01.01											
Bruttomenot	20 992 114,75		6 636 532,66		16 597 134,15					14 791 367,69	
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenojen (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	348 114,75		192 134,15		192 134,15					192 134,15	
Nettomenot	20 644 000,00	16 405 000	6 444 398,51	9 960 601,49	16 405 000,00	0,00	8 234 588,81	24 639 588,81	14 599 233,54	9 960 601,49	
31.50.01											
Bruttomenot	127 000,00		105 653,29		127 000,00					107 594,05	
Ilmatieteen laitoksen toimintamenojen (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	0,00		0,00		0,00					0,00	
Nettomenot	127 000,00	127 000	105 653,29	21 346,71	127 000,00	0,00	1 940,76	128 940,76	107 594,05	21 346,71	

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääluokan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
Pääluokka	368 632 000	11 496 745,99	3
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	368 632 000	11 496 745,99	3
Pääluokat yhteensä	368 632 000	11 496 745,99	3

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi		Peruutettu	
Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain		Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala			7 464 453,47
2013			7 372 562,86
24.90.68.	Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	35,29	
31.10.40.	Avustus Finavia Oyj:lle	196 825,00	
31.30.46.	Alusinvestointien ympäristötuki	7 175 702,57	
2014			91 890,61
31.01.01.	Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	79 753,78	
31.01.21.	Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuot-tavuusmääräraha	12 136,83	
Pääluokat yhteensä			7 464 453,47
Vuosi 2013			7 372 562,86
Vuosi 2014			91 890,61

Liite 5: Henkilöstökulujen erittelyt

	2015	2014
Henkilöstökulut	8 843 294,87	9 887 879,04
Palkat ja palkkiot	8 991 682,77	9 920 911,53
Tulosperusteiset erät	-	-
Lomapalkkavelan muutos	-148 387,90	-33 032,49
Henkilösivukulut	1 878 269,07	2 168 324,46
Eläkekulut	1 688 627,43	1 898 192,38
Muut henkilösivukulut	189 641,64	270 132,08
Yhteensä	10 721 563,94	12 056 203,50
Johdon palkat ja palkkiot, josta	512 130,35	506 064,55
- tulosperusteiset erät	-	-
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	5 360,00	5 284,31
Johto	960,00	960,00
Muu henkilöstö	4 400,00	4 324,31

Johdon palkkioihin sisältyy Saimaan kanavavaltuutetun palkkio.

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole suunnitelman mukaisten poistojen perusteita eikä niiden muutoksia.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistoja.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2015	2014	Muutos 2015-(2014)
Osingot	988 213,31	1 946 752,18	-958 538,87
Muut rahoitustuotot	2 088 229,75	1 434 532,00	653 697,75
Rahoitustuotot yhteensä	3 076 443,06	3 381 284,18	-304 841,12

Liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole talousarvionaloudesta annettuja lainoja.

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kappale- määrä	Markkina-arvo	31.12.2015				31.12.2014	
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								507 599 345,34
Finavia Oyj	7 400 000	-	487 689 063,49	100,00	-	752 613,31	487 689 063,49	
Finnpilot Pilotage Oy	80 000	-	12 033 795,70	100,00	-	235 600,00	12 033 795,70	
Yleisradio Oy Ab	4 683 146	-	7 876 486,15	100,00	-	0,00	7 876 486,15	
Osakkeet ja osuudet yhteensä			507 599 345,34			988 213,31	507 599 345,34	

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseen rahoituseriä ja velkoja.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Sektori	31.12.2015		31.12.2014		Muutos 2015–2014	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2015
	Yritykset					
Laki Ilmailulaitoksen toiminnan muuttamisesta osake- yhtiöksi (877/2009), 5 § 2 mom./Finavia ⁹		127 708 382,86		142 473 922,27	-14 765 539,41	239 228 188,97
Takaukset yhteensä		127 708 382,86		142 473 922,27	-14 765 539,41	239 228 188,97

⁹ Takausten määrä ei sisällä Finavia Oyj:tä edeltäneen Ilmailulaitoksen tytäryhtiöidensä puolesta antamia takauksia, joiden määrä 31.12.2015 oli 38 514 042,35 euroa. Takausten enimmäismäärä on 79 074 850,81 euroa.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%	€
Euro	127 708 382,86	100,0	
Yhteensä	127 708 382,86	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole muita monivuotisia vastuita ja valtion toissijaisia vastuita.

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyttämiä rahastoituja varoja.

Liite 15: Velan muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole velan muutoksia.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole velan maturiteettijakaumaa ja duraatiota.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Menomomenttien käyttö vakiosisällöstä poikkeavaan käyttötarkoitukseen

Momentti	Lkp-ryhmä	4.13.24.90.68	4.14.24.90.68	24.90.68.	Yhteensä
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö		Euroa	Euroa	Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat			362,02	362,02
Määrärahaa saa käyttää Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä	43 Palvelujen ostot	41 129,01	241 935,48	42 960,25	326 024,74
Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen	45 Muut kulut			18 282,28	18 282,28
maksamiseen.	93 Suoritetut arvonlisäverot	9 870,99	58 064,52	6 161,01	74 096,52
	Yhteensä	51 000,00	300 000,00	67 765,56	418 765,56

Momentti	Lkp-ryhmä	31.30.63.	4.14.31.30.63.	Yhteensä
31.30.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen		Euroa	Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	43 Palvelujen ostot	33 400,00	24 600,00	58 000,00
Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.	Yhteensä	33 400,00	24 600,00	58 000,00

Momentti	Lkp-ryhmä	31.40.43	Yhteensä
31.40.43. Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen		Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	43 Palvelujen ostot	35 579,52	35 579,52
Määrärahaa saa käyttää digitaalisten palveluiden kehittämishankkeisiin.	93 Suoritetut arvonlisäverot	8 539,08	8 539,08
	Yhteensä	44 118,60	44 118,60

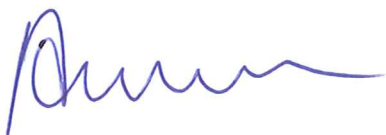
Kirjanpidon oikeellisuus

Liikenne- ja viestintäministeriön kirjanpidon sulkemisen jälkeen havaittiin 110,00 euron muistiotosite nro 300268, jolla on korjattu vuoden 2015 kirjanpidon tositetta DocId121695166 virheellisesti. Koska virhe havaittiin tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen, ei korjausta tehdä vuoden 2015 kirjanpitoon.

6. Allekirjoitukset

Hyväksymme liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöksen vuodelta 2015.

Helsingissä 24. päivänä helmikuuta 2016

Anne Berner
Liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Valtiotalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä . .2016